

ARADI KÖZLÖNY

51. évfolyam, 212. szám

Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF
1897-1932.

Péntek, 1936. szeptember 18.

Nagyobb propagandát!

Eletünk rendje lassan megváltozik. A borjupörkölt és a rostélyos egyedül üdvözítő igazságát alapságán támadja meg az észszerű táplálkozás új felismerése. A gyümölcs, amióta a benne rejlő életanyagokat feltárta a tudomány, előlépett mellőzött, másodrangú szerepéből és megszűnt az étkezés luxusráadásá lenni. Valamikor, nem is olyan régen még, jórészt a fa alatt rothadt el a föld napérlelte kincse, amióta azonban felismerték a gyümölcs igazi értékét, megszűnt a gabona és élőállat világszerte terrorizált agrárországok függő helyzete Nyugateurópa iparállamaival szemben, az agrárkivitel sokrétebb és változatosabb lett.

Arad-vidéke ma az olcsó és kiváló gyümölcs fogalmával azonos. Aki gyakrabban utazik az ardeal-i vonalakon, az tisztában van az arad-i gyümölcs értékével. Szerte az országban, az állomásokon, a belvárosokban, a piac-tereken „aradi szőlőt”, „aradi körtét”, „arad-i zöldsaprikát” kínálnak eladásra, így kiáltják az elárúsítók is, kiemelve a gyümölcs „arad-i” eredetét. Az „arad-i” jelző ma már a minőségi árut jelenti mindenfelé, az arad-i gyümölcsnek híre és fontossága van és ha arad-i ember Ardeal-ban társaságba kerül, igen gyakran mellének szegzik a kérdést:

— Ugy-e ott nagyon jó és nagyon olcsó a gyümölcs...?

Sajnos, nekünk arad-iaknak ma már nincs sok értékünk. Leszegényedett, elcsődese-dett város a miénk. Az arad-i gyümölcs hírneve véletlen, szerencsés, helyzetadta előny, amelyet bármely más város, vagy vidék: már ezerszeresen kihasználhat volna. Csak mi, arad-iak vesszük tudomásul érthetetlen közönnyel termékeink értéknövekedését és tovább aluszszuk fölötté Arad végzetes Csipkerózsika-álmát.

Most nyílt meg az arad-i Gyümölcshét. A kiállított áru valóban szép, kifogástalan, minden podgoria-i kincseskamránk őszerejét és termelőinek modern szellemét dicséri. A kiállítás méretei azonban nem méltók Arad-hoz. A gyümölcs propagandája szélesebb keretet érdemel. A kiállítók száma csekély. A város-háza előtt felállított pavillon nem felel meg sem az arad-megyei gyümölcstermelés fontosságának, sem a város a tradícióinak és akarásainak. A minisztérium utasította Arad-ot a Gyümölcshét megtartására és az illetékes tényezőknél fel kellett volna használni az alkalmat arra, hogy szétkürtöljék a világ négy tája felé ennek a városnak és vidéknek az életképességét.

A Gyümölcshét intézménye ma már Európaszerte ismeretes. A külföld nagyvárosaiban széleskörű propaganda kíséri. Az arad-i gyümölcshétet a legmélyebb hallgatás előzte meg, a szomszéd megyében már nem tudnak róla. A kiállítás látogatói kizárólag arad-iak, pedig a cél az arad-i gyümölcs népszerűsítése, értékesítési lehetőségeinek növelése volt.

Az arad-i Gyümölcshét gyermekcipőben jár, kezdeti mozgalom benyomását kelti. Az arad-i gyümölcs ügye túl van már a kezdeten és kinőtt gyermekcipőből. Nagyszabású exportpropagandára, az áru minőségi feljavítására, a szállítási eszközök megteremtésére van

Döntő események készülnek Európában

Viharos légkör a Népszövetség ülészekán

A spanyol forradalom miatt és összetűzések várhatók a tanács-üléseken — Bonyodalmak a volt négus körül

Nagyszabású keleteurópai akcióra készül Franciaország

A népszövetségi tanács ülészekája viharos légkörben fog valószínűleg lezárni. A párisi lapok ugyanis meglehetősen sötét színben látják a nemzetközi helyzetet. A Matin szerint a szemben álló táborok között szenvedélyes viták kerülhetnek felszínre. Rámutatnak a francia lapok a locarnoi értekezlet előkészítésének nehézségeire is. Másfelől pedig attól tartanak, hogy Abesszinia képviselőinek makacskodása miatt Olaszország nem küldi el megbízottait a népszövetségi tanácsülésre. Mindezeket felül pedig a spanyol forradalom kérdése miatt is bonyodalmak keletkezhetnek Genfben.

Javaslat a fegyverkezés nemzetközi ellenőrzésére

A Jour szerint a spanyol kérdés miatt érdekes bonyodalmak várhatók a népszövetségi közgyűlésen. *Del-Mafo spanyol külügyminiszter állítólag tiltakozni akar a népszövetségi közgyűlésen az ellen, hogy egyes tagállamok támogatják a burgosi kormányt.* Valószínű, hogy ezzel kapcsolatban

heves kimagyarázkodások lesznek. Ezen angol külügyminiszter és Monteiro portugál külügyminiszter között: Monteiro állítólag ki fogja jelenteni, hogy kormányva hivatalosan is elismeri a burgosi nemzeti kormányt.

Kellemetlen benyomást keltett Párisban az is, hogy abesszin delegáció utazik Genfbe. Remélték ugyanis az itteni diplomáciai körökben, hogy a négus feladja a tervét és megkíméli a Népszövetség tanácsát attól, hogy kényszerűen legyen az abesszin delegáció előtt becsukni az ajtót. *Avenol* népszövetségi főtitkár értesítést kapott a négustól, hogy Judea oroszánia. *Hille Selassie* abesszin császár genfi képviselőjével *Azai Markenesht*, *Ató Teaszi* és *Gaston Jezet* bizta meg.

Az exnégus nyilatkozata

Delbos francia külügyminiszter ma este utazik Genfbe. A francia küldöttségben a nemzetgazdasági és kereskedelmi miniszter is részt vesz, amiből, arra lehet következtetni,

hogy Franciaország a gazdasági kérdések megtárgyalásának is nagy fontosságot tulajdonít. Ugy tudják, hogy *Delbos* külügyminiszter tárgyalni kíván *Monteiro* portugál külügyminiszterrel is, hogy rávegye arra, hogy Portugália képviseltesse magát a spanyol benem-avatkozási kérdés Londonban megalakult bizottságában.

Az *Echo de Paris* értesülése szerint *Delbos* külügyminiszter Genfben javaslatot fog tenni a fegyverkezés nemzetközi ellenőrzésére.

A párisi Havas-ügynökség munkatársa felkereste Londonban *Haile Selassiet*, akit megkérdezett, mi igaz abból, hogy Genfben ezüzdékozik utazni. A négus kijelentette, hogy még nem tudja, vajon tényleg elutazik-e. Mindenesetre bevárja a genfi küldöttségének jelentését és ha annak szükségét látja, úgy személyesen is részt fog venni a genfi megbeszéléseken.

A jövő terveire vonatkozólag kijelentette, hogy valószínűleg még hosszabb ideig marad Angliában. Ha azonban megkapta volna a kért nemzeti kölcsönt, akkor egy hétig sem maradt volna Angliában.

Budapestről jelentik: A népszövetségi tanácsülésre kiküldött magyar delegáció egy része a mai napon elutazott Budapestről. Közöttük van báró *Bakács-Bessenyei* György követségi tanácsos, dr. *Szentiványi* Béla miniszteri tanácsos, valamint dr. *Marossy* Ferenc

elsősorban szükség. Előjött kell venni annak, hogy bármely hatóság részéről történt akadékoskodások veszélyeztessék a gyümölcskiállítás sikerét. Nélkülszi a Gyümölcshét az ideutazók részére elengedhetetlenül fontos vasuti kedvezményt. Arad-nak állandó gyümölcs-pavillonra van szüksége, hogy a gyümölcspropaganda sikere esetén az idevonzott vásárlók állandó eladási központot találjanak. Ebből a célból legideálisabb hely a közpórház előtti *Mihai Viteazul-tér* volna.

A Gyümölcshét rendezése és célja nemcsak és dicsérendő. Ugy a rendezőség, mint az illetékes tényezők mindent megtettek a siker érdekében, ami, tekintetbe véve a kevés időt és

szegényes pénzügyi feltételeket, erejükben állott. Elsősorban az illetékes minisztérium feladata az arad-i gyümölcspropaganda ügyének megfelelő anyagi és erkölcsi eszközökkel segítségére sietni. A hibákon feltétlenül okulni kell. Ezek sorában elsősorban említendő meg, hogy a pénzügyminisztérium szigorú megakadályozta a „borkóstolót”. Már pedig a tradícionálissá vált „kóstolók” nélkül a kiállítás egyik kétségtelen vonzerójét veszítette el. A gyümölcskiállításnak idővel állandósulnia kell Arad-on és talán éppen ez a kétségtelenül nagy jövővel bíró, lehetőségeket magában rejtő intézmény lesz hivatott pótolni mindazt, amit a város fejlődésében elmulasztott. (k.)

követségi tanácsos, a külügyminiszteri sajtóosztály főnöke. *Tánczos* Gábor tábornok, népszövetségi megbízott, akit néhány nappal ezelőtt kisebb baleset ért, szombaton utazik el Genfbe.

Kelet-európai utra indulnak a francia kormány tagjai

Párisból jelentik: A francia kormány nagyszabású külpolitikai akcióra készül a kelet-európai szövetségek alátámasztása érdekében. Elterjedt hírek szerint ugyanis a francia kormány több tagja a közel jövőben kelet-európai utra indul és meglátogatja a szövetséges államok fővárosait.

Leon Blum miniszterelnök, Delbos külügyminiszter társaságában Jugoszláviába és Törökországba készül. Pienot külügyminiszteri államtitkár Prágába és Pierre Cott francia légügyi miniszter pedig Bu-

Egységes frontba tömörül Anolia néne

A francia fővárosban tegnap zavargások keletkeztek. Erősen felizgatták a kedélyeket azok a falragaszok, amelyeket a volt tüzkeresztések ragasztottak ki és amelyben azt állítják, hogy a népfront kormányba becsapta a francia népet. A sztrájkban állók és az azokkal szimpatizáló tömegek több helyen verekedést rendeztek és végül is a rendőrségnek kellett beleavatkozni a dologba és több letartóztatás történt.

Londonból jelentik: Eden lord angol külügyminiszter több hetes befejegetés után felgyógyult a bányahimlőből és ma ismét megjelent a külügyi hivatalban. A külügyminiszter elsősorban a locarno-i értekezlet ügyével foglalkozott, átnézte a hatalmaktól beérkezett válaszokat, majd pedig elhatározta, hogy ebben a kérdésben jegyzéket intéz a locarno-i hatalmakhoz: Franciaországhoz, Németországhoz és Olaszországhoz. A jegyzék szövegét még ma elkészíti Eden külügyminiszter.

A „News Chronicle” jelenti, hogy a munkáspárt rövidesen felhagy az ellenzéki késéssel és támogatni fogja a kormányt a fegyverkezés politikájában. A párt végrehajtó bizottsága holnap ülést tart és revideálni fogja külügyi politikáját. Minden valószínűség szerint az ellenzék és a kormányvált között egységes front alakul ki, mert a főcél a nemzet biztonságának megóvása.

Rómából jelentik: A külügyminiszterium hivatalos jelentése szerint Schmiedt Guido osztrák külügyi államtitkár Mussolini minisz-

curești-be utazik.

Leon Blum miniszterelnök és Delbos külügyminiszter látogatása tüntetés akar lenni Franciaország és a kisantant szoros egysége mellett. Pienot államtitkár Prágában Benes köztársasági elnök vendége lesz és több napos vadászatot is részt vesz a köztársasági elnök és vezető cseh politikusok társaságában. Pierre Cott bucurești-i utjának nagy fontosságot tulajdonítanak, amennyiben

az új román fegyverkezési program részleteit akarja megbeszélni, különös tekintettel a román légi haderő repülőgépszükségeire.

A légügyi miniszterrel együtt több francia repülőgépkonstruktor is megy București-be. A francia kormány azt szeretné, hogy Románia tervbe vett repülőgépvásárlásait Franciaországban eszközölje.

terelnökkel és Ciano gróf külügyminiszterrel hosszas tárgyalás után megállapodott abban, hogy a legközelebbi jövőben

Bécsben összehívják Olaszország, Ausztria és Magyarország külügyminisztereinek értekezletét.

A hivatalos jelentés hangsúlyozza, hogy Olaszország és Ausztria elhatározásuk előtt értesítették a magyar kormányt, amely teljes hozzájárulását adta az értekezlet megtartásához. A három állam külügyminisztereinek értekezlete egyébként a római jegyzőkönyvek rendelkezésein alapszik.

Gazdasági együttműködés a kisantanttal

Schmiedt Guido osztrák külügyi államtitkár tegnap este elutazott Rómából. Elutazása előtt nyilatkozott az újságírók előtt. Az osztrák külügyi államtitkár kijelentette, hogy a római tárgyalások a római jegyzőkönyvek alapján folynak és

nem iránváltak egyetlen olyan állam ellen sem, mely nem vesz részt a jegyzőkönyvben.

A bécsi értekezlet időpontját még nem állapították meg, annyi azonban bizonyos, hogy az értekezletet hamarosan, valószínűleg még október első felében tartják meg.

A Daily Herald jelentése szerint szó lehet Bécsben a kisantanttal való gazdasági együttműködésről is.

Akarja hogy kellemes megjelenése legyen?

Súlyt helyez külsejének ápoltságára? Akkor használjon NIVEA-fogpasztát. Kiválóan finom alkotórészei, óvják a fogzománcot és alaposan tisztítanak. NIVEA-fogpaszta használata által fogai mindig szépek, fehérek és ápoltak lesznek.

Az osztrák sajtó hangoztatja, hogy a római csoport külügyminisztereinek Bécsben tartandó tanácskozásán a Dunamedence gazdasági kérdésének rendezése fogja elsősorban a beható vita tárgyát képezni.

A Corriera della Sera jelentése szerint a bécsi találkozó senkit sem lepett meg, mert csak egészen természetes, hogy a láthatáron mutatkozó súlyos kérdések ügyében a három külügyminiszter találkozót tart. Ez a találkozás azonban nagymértékben elő fogja mozdítani a nemzetközi légkör tisztázását.

Hitler áldozatokat kövelet Franciaországtól

Berlínből jelentik: Hitler Birodalom vezetője az ötödik hadtest díszszemléjén Obsenfurtban a katonák előtt nagy beszédet mondott és többek között a következőket jelentette ki:

— Néhány hét választ el bennünket annak a napnak a 18-ik évfordulójától, amelyen a német hadsereg alattomos támadásnak áldozatul esve kénytelen volt letenni fegyverét. Ez alatt a 18 év alatt sokat szenvedtünk, de mégsem következett be a népek megértésének korszaka. Sok éven át két ellenséges áramlat állott egymással szemben. Az egyik azt vallotta, hogy a szerencse csak azé lehet, aki erős kézzel meg tudja azt tartani. Ez a felfogás győzelmes lett és megteremtette az új nagy néphadsereget.

Párisból jelentik: A L'Oeuvre újabb jelentése szerint a német kormány megbízottat küldött Párisba, oly értelmű tárgyalások felvételére, amelyekből kiderülhet, hogy Franciaország milyen áldozatokat hajlandó hozni a béke érdekében. Abban az esetben, ha Franciaország megfelelő áldozatokat hoz, úgy Hitler kancellár nagy nyilvánosság előtt kijelentené, hogy ötven évre hajlandó biztosítani Franciaország határait. Német politikai körökben bizonyosra veszik, hogy Franciaország ilyen biztosíték esetén hajlandó felbontani a Szovjetunióval megkötött szövetséget. (Rador.)

Elmaradhatatlan kellék

Irta: BERNARD NABONNE

Pauline Grenu, az opera balettkarának legfiatalabb tagja burokban született. Lara Dardenni, a prima-balerina felfedezte, hogy a kicsike nagy tehetség és minden befolyását érvényesítve kivételte a korból. A tizenhatéves Pauline szólótáncosnó lett.

— Most aztán dolgozni, dolgozni, fiam... — biztatta a Dardenni. — Csak kemény munkával fogsz karriért csinálni.

Pauline nagyon bizott a tehetségében, de nem volt ostoba. Jól tudta, hogy a komoly munka nem elég a sikerhez és hogy egy törekvő fiatal balerina beérkezésének első kelléke a gazdag, bőkezű pártfogó. Valami nagyvállalat igazgatója, vagy tekintélyes bankvezér. Potrohánál is duzzadtabb erszénnyel. Ez a tekintély, ez a tömött erszény egyengeti majd a siker útját.

A Dardenninél gyakran találkozott egy kopasz, kövérkés, idősebb urral, aki a benfentes teljes bizalmaskodásával a nap és az est bármely órájában egy odatartozó fesztelenségével nyitott be Dardenni fényes lakásába.

Egy ilyen kopasz, gazdag bácsi, egy ilyen fényes lakás és minden hozzátartozó volt a kis Pauline álma. Nem dőlt be a Dardenni dumájának és bár szorgalmasan, egy akrobatát is megszegyentető ügyességgel spiccelt, ringott, hajladozott, tekintete a színpadról a zsöllyeket és páholyokat kém-

lelte. Hátha felfedezi a kívánt pasit!

A Dardenni mindenkinek eldicsekedett pártfogójával.

— Nézzék azt a tacskót!... az én felfedezésem. Meglássák, tíz év múlva beszélni fognak róla!... És milyen hálás, hűséges... Akár egy ragaszkodó kis kutya!

Pauline angyali szeliden mosolygott és dühösen gondolta:

— Csak várj!... Sokkal előbb fognak beszélni rólam!...

Pauline ugyanis utálta Dardennit, irigvelte a sikereit és kutyahűségével arról álmódzott, hogy kiüsse a nyeregből.

Egyik este pont a közepén, a zenekari ülés sorban meglátott két urat.

A megálmódott pártfogó... tinus mind a kettő. Konaszak, kövérek a vakító fehér szmoking-ingmellekben igazgyöngyök... természetesen... Az egyiknek a szemére monokli volt csippentve.

Mindketten mohó kitarással falták a tekintetükkel Pauline-t. Pauline viszont éppoly kitartóan szemezett mindkettőjükkel és legszebb mosolyait pazarolta rájuk.

Nem is csodálkozott, mikor felvonásközben az öltöztetőnő diszkrétan bejelentette, hogy két elegáns, idősebb ur óhajtaná tiszteletét tenni.

Pauline kegyesen fogadta a két urat, szíve titkos reménytől dobogott, elfogadta a vacsorahívást és titkon, mert vallásos kislány volt, így fohászadott:

— Édes jó Istenkém, engedd meg, hogy jó szímatom legyen és a gazdagabbat válasszam!

Egy előkelő étteremben vacsoráztak. A főur kelő szakértelemmel állította össze a menüt. Az okos Pauline mefigyelte, hogy a két ur közül melyik fizette a drága vacsorát. Vacsora után egy közkedvelt elegáns bárba mentek, a vacsorát fizető ur pezsgőt hozatott. Versenyt udvaroltak Pauline-nak. Az egyik, a vendéglátó, már nemcsak Pauline kezét csókolgatta, de a nyakát is megcsókolta. Pauline nem mutatkozott feleslegesen prűdnek.

— Ez lesz az igaz! — gondolta belső ujjongással.

A hangulat tetőfokára hágott, mikor a bárba belépett két gyanusan egyszerűen öltözött alak. Körülkémleltek, majd egyenesen az ő asztalukhoz tartottak. Az egyik felhajtotta kabátja hajtókáját.

— Rendőrség... Gyerünk...

Mindkét ur láthatóan elsápadt. Az egyik, Pauline lovagja felpattant:

— Micsoda szemtelenség!... Ugylátszik, nem tudják, kivel van dolguk. A kisasszony az opera tagja. Felelhet értünk.

A detektívek minden válaszul előmutatták a rendőrség nyilvántartási pecsétjével lebélyegzett két fényképet. A két régen körözött sikkasztó most már ellenkezés nélkül követte a detektíveket. A kegyesen siró Pauline is bekisérték és csak reggel, igazoltatás után engedték haza.

Igy sikerült Pauline első kísérlete a pártfogó-szerzés terén!

CORSO: 5, 7 $\frac{1}{2}$, és 9 $\frac{1}{2}$ órakor

Strogoff Mihály, a cár futárja!

Adolf Wohlbrück

Maria Andergast

Inkischinoff

Theo Lingen

Jegyelővét szombat és vasárnapra!

Hétfőn megkezdik Arad-on a választói igazolványok szétosztását

Az A és Á betűsök két napon át, hétfőn és kedden vehetik át igazolványukat az arad-i járásbírósnál — A bírósági épületben osztják szét az igazolványokat — Istratescu vezető járásbíró felhívása

Az arad-i járásbírósnál napok óta nagy előkészületek folynak az október 15-ikére kitűzött arad-i tanácsválasztásokra. Bár az utóbbi időben az a hír terjedt el, hogy az arad-i községi választásokat elhalasztják, erre vonatkozólag semmiféle hivatalos rendelkezés Arad-ra nem érkezett és így az illetékes hatóságoknak meg kell tenniük a szükséges előkészületeket, hogy 15-ikére az igazolványok szétosztása és egyéb törvényes formalitások megtörténhessenek. Istratescu vezető-járásbíró intervenciójára Arad-város vezetősége több hivatalnokot bocsátott a bíróság rendelkezésére, hogy a körülbelül 16 ezer igazolványt *mielőbb elkészíthessék*. Ennek dacára ma megállapítást nyert, hogy a munkának sokkal gyorsítottabb iramban kell folynia és ezért a vezető-járásbíró csütörtökön délben a város-vezetőségtől kérte *ujabb öt tisztviselő kiküldését*. A vezető-járásbíró felhívta a város figyelmét arra a körülményre, hogy csak abban az esetben tudja garantálni az igazolványok zavartalan szétosztását, ha a kért hivatalnokokat a bíróság megkapja. Az átirat nyomán előreláthatólag már pénteken újabb csoport tisztviselő kezd meg a munkát.

Ma már megállapították a választói igazolványok első két szétosztási napját, amelyben Istratescu vezető-járásbíró rendeletet adott ki, hogy

szeptember 21-én, hétfőn és 22-én, kedden mindazok jelentkezzenek, akiknek neve A.-val, vagy Á betűvel kezdődik. A jelentkezés délelőtt 8-tól 12-ig és délután 2-től 6-ig a járásbírósnál 43-44. számú szobájában történik.

Ezzel kapcsolatosan felhívja a vezető-járásbíró az arad-i választók figyelmét arra, hogy a törvény értelmében *mindenki csak személyesen veheti át igazolványát, mert a kiosztásnál delegált bíró előtt kell előírnia a könyvecskét. A jelentkező választónak magával kell vinnie személyazonosságát igazoló iratot, ha pedig ilvannel nem rendelkezik, úgy két, a bíróság által ismert tanúval kell igazolnia személyazonosságát. Az első két napon összesen 606 igazolvány kerül szétosztásra és a bíróság idejében közölni fogja azt is, mikor kerül sor a többi betűre. A jövő héten valószínűleg a körülbelül 2000 darabot kitevő B-betűt is kiosztják.*

A vezető-járásbíró az idén oly módon kívánja az igazolványok szétosztását keresztülvinni, hogy ne legyen szükség — mint más években volt — a bíróság más munkájának felfüggesztésére és a kitűzött tárgyalások elhalasztására és éppen ezért *reg osztják be a munkát, hogy a jogkereső közönség ne szenvedjen hátrányt*. Ezért fontos, hogy mindenki azokon a napokon jelentkezzen, amikor a betűje soros.

Az Aradi Közlöny olvasóközönsége segítségére akar lenni ebben a feladatban és naponként, hírvonata elején közli, milyen betű kerül sorra.

A kiosztás végig a bíróság épületében történik, nem pedig — mint a múltban — a szavazóhelyiségekben. A választói igazolványokkal kapcsolatosan Istratescu vezető-járásbíró a következőket közli a közönséggel:

— A most kiosztásra kerülő igazolványok nemcsak a községi, hanem képviselő-, szenátor- és megyei-választásokra is szólnak. *Mindenkinek figyelmébe ajánlom tehát, hogy vigyázzon igazolványára, mert annak elvesztése csak költséget jelent számára. Ha valaki ugyanis elveszté igazolványát, úgy béléggel ellátott kérvényt kell benyújtania, ugyaszersmind pedig meg kell fizetnie az igazolvány előállításí árát is. Ezeknek elkerülése végett mindenki jól őrizze meg a kapott igazolványt.*

A választói igazolványok kérdésében a Magyar Párt arad-i tagozatának vezetősége felhívja Arad magyarságát, hogy teljes számban jelentkezzen akkor, amikor betűjére sor kerül igazolványáért, mert minden magyar szavazatra szükség lesz a tanácsválasztásokon. Ha valaki elmulasztja a jelentkezést akkor, amikor betűje szerepel, később sokkal nehezebben jut hozzá igazolványához.

Itt írjuk meg, hogy csütörtökön a délelőtti órákban a nemzeti-parasztpárt arad-i tagozata nevében dr. Lazar Augustin volt prefektus és Teodorescu Constantin volt szenátor megjelentek Istratescu vezető-járásbírónál, akinél a választások, valamint az igazolványok szétosztása kérdésében érdeklődtek.

Vérátömlesztést végeztek Titulescun

Súlyosra fordult a volt külügyminiszter egészségi állapota

Bucuresti-ből jelentik: Titulescu volt külügyminiszter, mint ismeretes, a kormány átalakítása idején Cap Saint Martinban tartózkodott, ahol súlyos malária kötötte az ágyhoz. A volt külügyminiszter állapota később javult és már gyógyulásáról érkeztek hírek, amikor most újból betegségéről számolnak be a bucuresti-i lapok.

Igy az Universul Saint Moritzból, ahová Titulescu lakhelyét áttette, azt a híradást kapta, hogy a volt külügyminiszter

állapota újból súlyosra fordult és komoly aggodalomra ad okot.

Tegnap az orvosok Jankovski párisi tanár bevonásával konziliumot tartottak és megállapították, hogy a beteg súlyos állapota dacára bizakodásnak van helye.

A Dimineata azt írja, hogy tegnapelőtt

vérátömlesztéssel próbálták Titulescu egészségi állapotát feljavitani.

Ófelsége a király szárnysegédje útján telefonon érdeklődött Titulescu állapota felől és Cesianu párisi román meghatalmazott miniszter utasítást kapott, hogy utazzon Saint Moritzba a beteg Titulescu meglátogatására.

A Curentul szerint Titulescu maláriabetege ujjult ki. Az orvosok nagy erőfeszítéseket tettek a beteg állapotának feljavítására, de — miként a Curentulnak jelentették — a beteg állapota a tegnapi est folyamán súlyosbodott.

Későbbi jelentés szerint Titulescu állapota változatlan. Tegnap reggel megjelent betegágyánál Landovsi professzor, a kitűnő belgyógyász, aki újból megvizsgálta és reméli, hogy újabb vérátömlesztésre nem lesz szükség. Cesianu párisi román követ megérkezett Saint Moritzba, hogy Titulescu állapota felől érdeklődjön.

Az arad-i háziipari iskola volt szolgája és szakácsnéja feljelentették az iskolaigazgatót

Érdekes tárgyalás az arad-i törvényszéken — Az igazgató kijelentette, hogy a vádak nem felelnek meg a valóságnak

Néhány hónappal ezelőtt történt, hogy az arad-i háziipari iskola egyik volt szolgája, Ivanov Vasil és felesége, aki viszont az iskola internátusának volt a szakácsnője, egyes feljelentést tettek az arad-i törvényszéknél Popescu Irina igazgatónő ellen. A két volt alkalmazott egész sereggel vádallotta az igazgatót, így kijelentették, hogy havonként jogtalanul vont le a fizetésükből 334 leit, amivel összesen 15.918 leiel károsította meg őket, azonkívül, hogy a növendékek által a saját számukra behozott élelmiszerekből szabálytalanul a maga és az iskola többi tanárnője részére főzetett, azonkívül, hogy rendeletet adott ki arra, hogy a teje vizet öntsék és ilymódon kevesebb tejet vásárolt, mint amennyi kellett volna. Az ügyben a törvényszék első székciója ma tartotta meg a tárgyalást.

A mai főtárgyaláson, amelyen dr. Mager Romul tanácsnok elnökölt, kihallgatták a közbecsülésben álló igazgatónőt, aki tiltakozott az ellene emelt vádak ellen. Elmondotta, hogy a levonásokat a közoktatásügyi miniszterium rendeletére hajtotta végre és a két volt alkalmazott elátására, a szabályok szerint, naponként 13 leit kellett levonnia. Leszógezte, hogy a maga és a tanárnők számára külön vásároltatott minden élelmet az arad-i piacon és külön főztek — tanárnőknek, ugyanazon a kony-

hán, ahol a növendékek számára készítették az ételeket. Nem igaz, hogy a tej felvizelésére adott volna utasítást, ha ez megtörtént, úgy a szakácsnő külön manipulációja volt. Több tanut hallgattak ki, a feljelentők, akikhez dr. Avramescu Vasile védő több kérdést intézett, fenntartották vádjukat, majd az egyik tanárnőt és egy volt növendéket hallgatták ki. A bíróság végül október 15-ikére halasztotta a tárgyalást és kötelezte az igazgatónőt, hogy a legközelebbi tárgyaláson mutassa be *regisztréit, valamint a közoktatásügyi miniszteriumnak a levonásokra vonatkozó utasításait.*

Az ügy ismerői körében általános a meggyőződés, hogy hamarosan kiderül a vádak alaptalansága és a már eddig számos szép eredményt felmutatott iskola igazgatónője megkapja a bírói fórumtól a teljes rehabilitációt.

URANIA

5, 7¼ és 9¼ órákor.

„Az élet útja“

A modern orosz filmgyártás remeke.

Fegyverben a földgőz

Gázháború!

A gázvédelmi ipar jelszava: „Nem bánom ki ellen védekezel, csak minél többet rendelj!”

Írta: WALDO ROBESON

Mialatt a vegyigyárak szerte a világon tonnaszám gyártják a harci-gázok sok-sok változatát, mi alatt a kísérleti laboratóriumokban a sárga- és zöldkeresztes gázok újabb és újabb változatainak előállításával kísérleteznek, az alatt a világ valamennyi civilizált nemzete hihetetlenül gyors iramban készülődik fel a katonai és polgári gázvédelemre.

30 millió gázmaszk Angliának

1935. novemberében született meg az elhatározás, hogy Anglia valamennyi polgárát el fogja látni gázmaszkkal. A két éves angol polgári gázvédelmi terv egyik alappillére a lakosság legmodernebb gázmaszkkal való felszerelése. Anglia 1937. novemberére 30 millió gázmaszkot akar készíttetni lakossága számára.

A polgári gázvédelmi terv egyes etapjai a következők: Anglia valamennyi nagy- és kisvárosában kiképezik a rendőrséget és a tűzörséget. Ezután következnek az egyetemi hallgatók és a középiskolások, majd megindul a lakosság szélesebb rétegeinek gázvédelmi kiképzése. Angliát polgári gázvédelem szempontjából több mint 300 főkerületre osztották fel, ezen belül vannak az alkerületek és a körzetek. *Londont magát nyolcszáz polgári gázvédelmi körzetre osztották fel.* Minden egyes körzetnek gondoskodnia kell az óvóhelyek berendezéséről és karbantartásáról. *A gáztámadás elleni óvóhelyek a hatalmas bérpaloták és irodaépületek gázbiztosan kiképzett pincéi.* A brit Vörös Kereszt nagy propagandaakciót intézett polgári gázvédelmi óvóhelyek létesítésére.

Az angol haderők gázvédelmi szakértőjének közbenjöttével tervezetet dolgoztak ki az óvóhelyek készítésére vonatkozóan. A Vörös Kereszt propagandafüzetét szerint *„bármilyen masszív falu, padlója és mennyezeti szobát gázbiztosra lehet tenni. Megfelelő mennyiségű olajos vászonba csomagolt gittet vagy viaszot kell készületben tartani, hogy az ajtók és ablakok nyílásait el lehessen tömni.”* Természetesen hasonlóképpen hermetikusan el kell zárni az összes kivezető nyílásokat. Amikor egy szobát gázbiztosra képeztünk ki, akkor a szoba fűtését kizárólag villamosság segítségével szabad végezni. Az óvóhely kiképzett szobában tartózkodó emberek levegőellátását oxigénpalackok készületben tartásával kell biztosítani.

De mi történik, ha...

Természetesen mindez nem túlságosan biztató. Nehezen képzelhető el, hogy egy nagyváros lakossága így felszerelje magát, nehezen elképzelhető a lakosság élelmisére ilyen körülmények között és még ha mindezt el is képzeljük és lehetségesnek tartjuk, akkor is több kellemetlen kérdés marad hátra. *Mi biztosítja a gázbiztosra kiképzett szobában szorongó embereket arról, hogy az épületet, amelyben tartózkodnak, gyújtóbombák nem gyújtják fel és robbanóaknak nem vetik a levegőbe?* Mi történik akkor, ha az ellenség olyan gázokat használ, illetve gázfejlesztő folyadékokat, amelyeknek gyilkos hatása hosszú heteken keresztül megmarad?

Egyes gáztípusok ellen elegendő a gázmaszk, de a sárga- és zöldkeresztes gázok változatos gázmaszkos embereket minden további nélkül megöli. Ezek ellen csak teljes gázvédő öltözet véd. Az angol polgári gázvédelmi tervet egyik legnagyobb hibája, — és azt a hatóságok is elismerik — hogy a lakosságot csak gázmaszkkal akarja ellátni, de teljes gázoltalmi öltözékkel nem tudja felszerelni Anglia polgárságát.

Ez pénzkérdés. Egy teljes gázvédelmi öltözék kilencszer annyiba kerül, mint egy gázmaszk és az a hibája, hogy árt neki, ha áll. Mint ahogy az állott selyemharisnya könnyebben szakad, éppen úgy könnyebben repedezik meg és foszlik szét a nem megfelelően raktározott és hosszú idő óta álló gázvédelmi öltözék. Ezen a téren tehát a gázvédelem technikája még nem érte utól a harci gáz technikáját.

Angliában sok szó esik a gázvédelmi iparról. Mint ahogy a magánhadipar többi területein, úgy itt is az a helyzet, hogy a gázvédelmi ipar egyszerűen több országnak szállít. Míg a magánhadiparnak az a jelszava: „Nem bánom, kit ölsz meg, csak az a fontos, hogy minél többet rendelj!”, addig a gázvédelmi ipar jelszava: „Nem bánom, ki ellen védekezel, a fontos, hogy minél több gázmaszkot és

A gázvédekezés terén Anglia vezet. Az Egyesült Királyság és Írország területén több mint száz polgári gázvédelmi iskolát állítottak fel. Az Eastwood-parki 200 holdas telepen kéthetenként indulnak a kurzusok a polgári gázvédelmi szakoktatók kiképzésére. 1935. folyamán Eastwood-parkban 123.000 angol férfit és nőt képeztek ki gázvédelmi szakoktatóvá. A londoni rendőrség és tűzörség valamennyi tagját már kiképezték gázvédelemre.

védőtözetet rendelj!” A 30 millió gázmaszk, amit Anglia gondos kormánya rendelt az angol polgárok számára, csak lassan készül el, mert az angol gázvédelmi gyárak jelenleg még mindig külföldi megrendelőknek dolgoznak. Az 1936. májusi adatok szerint az angol gázvédelmi ipar 1936. végéig 80 millió gázmaszkot fog termelni, de ennek legnagyobb része külföldre megy.

Ki rendelt 80 millió gázmaszkot?

A közép- és délamerikai országok 42 millió gázmaszkot rendeltek, most készített gázmaszkjait Törökország, Spanyolország, Görögország és Finnország és állandóan nagy megrendelések futnak be a Távol-Keletről. Látni fogjuk később a távol-keleti helyzet ismertetésénél, hogy a Távol-Keleten „tevékenykedő” ügynökök milyen szép sikerrel dolgoznak. Kinában előfordult néhány évvel ezelőtt, hogy egyetlen ügynök három különböző hadsereggel állott összeköttetésben. A szembenálló feleknek teljes készletet szállított, ő keresett a gázmaszkokon és a gázbombákban, a fegyvereken és a kórházi anyagokon. Ezek az ügynökök most megválták a Távol-Keletet a gázháború fontosságáról. Az egyik félnek nagyobb mennyiségű gázbombát adott el és a vásárlásról értesítették az ellenfelet, mire az is hamar felszereltette magát.

A gázoltalmi készülékek

A gázoltalmi készülékeket négy csoportba oszthatjuk:

1. szűrős készülékek,
2. tartályos készülékek,
3. zárt készülékek,
4. csöves készülékek.

A szűrős, illetve légtisztító készülékek egyes embereket és óvóhelyeket védenek. Hátrányuk az, hogy közvetlen kapcsolatban állanak a külső levegővel. Ha gázmaszkként alkalmazzuk őket, akkor viselőik rajtuk keresztül szívják be a levegőt és ugyanez a helyzet, ha a készülék egy óvóhely levegőellátását védi. Ezeknek a készülékeknek alapelve a szűrő vagy a légtisztító, amely nem ereszt át az emberre káros anyagokat. Hibájuk az, hogy nem védenek meg minden gáz ellen. Látni fogjuk, hogy a gázmaszkok a sárgakeresztes gázok ellen semmit sem védenek, de ezenfelül akkor is esütőörtököt mondanak, amint a levegőben olyan szűrő van a harci gáz, hogy a levegő oxigéntartalma 15%-nál kevesebb.

A jelenleg használatos legmodernebb szűrős készülékek úgynevezett „univerzális betéteket” alkalmaznak. A légtisztító készülék lényege egy olyan anyag közbeiktatása, amely elnyeli a harci gázokat. Több országban ma is használatosak a külön betétes készülékek, amelyek esetében az egyes gázok ellen más és más betétet kell a tisztítókészülékbe beilleszteni. Ennek hátránya nyilvánvaló, mert gáztámadás esetén nem kellemes betétek között válogatni. Az univerzális betét előnye abból áll, hogy valamennyi könnyebb gáz ellen véd, mert a betétben levő gáznyelő kémiai anyag az összes könnyebb gázokat elnyeli.

Az amerikai gyárak védekezése

A tartályos és teljesen zárt készülékek függetlenül viselőiket a külső levegőtől, amennyiben a készülékben benne foglaltatik az oxigénpalack vagy az oxigént előállító kis készülék. Ebben az esetben a palack vagy automatikusan adagolja a lélegzéshez szükséges oxigénmennyiséget egy szellemes szeleprendszerrel, vagy pedig viselés közben vegyi anyagokból önműködően állítja elő a szintén önműködően adagolt oxigént. A modern készülékekben a tüdőből kilehelt levegő körforgást végez, vegyi anyagok megsűrítik, az oxigénkészülék ellátja oxigénnel és újra visszakerül a tüdőbe. Ezeknek a készülékeknek is az a hibájuk, hogy csak bizonyos ideig használhatók. A csöveskészülékek nem jöhet-

Ne elégedjék meg a máig használt illatszergyári készítményekkel

Végyen egyszer a:

Les Créations „N. H. B.” márkájú
PUDER, KÖLLELIVIZ, ARC-,
SZAJFESTÉK és PARFÖMBÖL

Ha össze fogja hasonlítani, meg lesz lepve ezek felsőbbrendűségétől. Hosszu évek tudományos kísérletezései az illatszergyártás művészetének terén tették tökéletessé a

készítmények.

Kérje teljes bizalommal a legjobb drogériákban, gyógyszerárakban és illatszertárakban.

En-gros beszerzési forrás: N. H. Balhazar Bucuresti, Str. Selari 7.

nek számba egyes emberek szempontjából, ezek kizárólag egyes nagy óvóhelyek gázvédelmét biztosítják olyan módon, hogy hosszú csöveken az óvóhelyre szívják a levegőt olyan helyekről, ahol a levegő nincs elgázosítva. Ilyen csöves készülékekkel szereltek fel több gyártelepet Amerika csendes-óceáni partvidékén. A cső kimeneti nyílása a gyárteleptől néhány kilométernyit távolságra, a tengerpart sziklás részén van, ahol minden valószínűség szerint semmilyen esetben nem használnak már harci-gázokat. Az elhagyatott tengerpart tiszta levegőjét a csövek a gyártelep óvóhelyére juttatják.

Következő cikkünk:
EMBER A GAZBAN.

Ma nyílik meg a renovált Select-mozi

A Select-mozgó, mely közel egy hónapja szünetel, a mai naptól kezdve újra állandó üzemben lesz. Az előcsarnok, várócsarnok és folyósókról eltűnt a két évtized előtti festés, amely sehogysem felelt meg a mai időknek. Új köntöst kapott a Select-mozgó. divatos, élénk, és tiszta színekben modern mintákban, elsőrangú kivitelben, vetekedve bármely világvárosi mozgóval. A Select-mozgó mindig kedvence volt a mozipublikumnak, reméljük, az marad a jövőben is. Különösen, hogy a legragyogóbb premier-filmeket egymás után fogja hozni.

A Select-mozgó nyitó műsora, a közönség kedvencének, Shirley Temple-nek legújabb, legjobb és legédesebb filmje: „A kis lázadó.” Ime mit írnak a film berlini bemutatójáról:

„Shirley Temple új filmjét, „A kis lázadó”-t az U. T. Kurfürstendamm filmszínházban mutatták be. Ez a kislány, aki eddig is elbájolta a mozikközönséget, most szinte „lelépte” partnercél, akik között pedig nem kisebb nagyságok voltak, mint Karen Morley, John Boles és Jack Holt. A premier után beszélgettünk azokkal a német filmkritikusokkal, akiknek véleményét sorsdöntőnek tekintik, mert a közönség esküszik rájuk. Kijelentették, hogy a legnagyobb zavarban vannak, mert nem tudják, hogyan mondjanak komoly bírálatot egy hatástendős kislány színjátszó művészetéről, márpedig ezt kell tenniük, ha nem akarnak igazságtalanok lenni.

— Világcsoda! — mondta az egyik kritikus. — Nem lehet összehasonlítani sem Jackie Coogan-nal, sem más gyermekszínésszel. Eddig csak a zenei zseni mutatkozott meg ilyen fiatal korban. Nem hittem, hogy ez a színjátékban is lehetséges!..

Hisszük, hogy Arad mozikedvelő közönsége a mai premier után azon a véleményen lesz, mint a berlini filmkritikusok.

A spanyolországi kegyetlenkedésekről, a háboru utáni Olaszországról és az újjáépülő Rómáról

beszél **MONAY FERENC dr.**, a Vatikán magyar gyóntatója, aki néhány hetes pihenésre Arad-ra érkezett

Három minorita pap vértanúhalála a vérben uszó Barcelonában

Hirt adtunk arról, hogy **Monay Ferenc dr.**, a Minorita-rend generális asszisztense, a Vatikán magyar gyóntatója hazaérkezett. **Monay Ferenc dr.** Arad-ra való érkezése mindig élményt jelent, mert a nagytekintélyű, tudós pap tapasztalatokkal gazdagon tér vissza régi otthonába, az Örök Városban eltöltött esztendő után. Minden év őszén tér haza **Monay Ferenc dr.**, hogy néhány héten át itthon pihenje ki fáradalmait, szeretett barátai körében. Felkerestük a Vatikán magyar gyóntatóját, aki annak az államnak fővárosából érkezett most meg, amely felé az elmúlt esztendőben az egész világ felfigyelt és amelynek ez az esztendő valóban eseménydus napokat tartalmazott.

— 36 órai egyfolytában való utazás után érkeztem haza. — mondja **Monay Ferenc dr.**, — hogy szünetemet régi otthonomban töltsem. Egy éve lesz nemsokára, hogy közvetlenül az olasz—abesszin háboru kitörése utáni napokban elhagytam Arad-ot, hogy visszatérjek az Örök Városba, s ez az esztendő, ha nem is eseményekben, de megfigyelésben és tapasztalatokban igazán gazdag volt.

A spanyol forradalom egy megrendítő epizódja

Monay Ferenc dr. a borzalmas emberáldozatokat követelő és az egész kulturvilág megdöbbenését keltő spanyol forradalom hatásáról beszél:

— A spanyol forradalmi hírek nagy elhagyatást váltottak ki az olasz életben, — mondja, — nemcsak azért, mert politikailag a fascizmust támadja a forradalmi lendület, hanem azért is, mert több olasz állampolgár esett áldozatul már eddig is a forradalomnak Barcelonában. Az olasz nép az első keresztény századok vértanúit látja visszatérni a forradalmi vérdíjakból. A Spanyolországból Olaszországba menekülő papokat szeretettel fogadta a nép, gondoskodnak ellátásukról, sőt jövőjüket is biztosítani akarják, amennyire az lehetséges, olasz földön. A Szentatya e hét első napján fogadta a forradalom menekültjeinek egy csoportját, akiket megvizsgált, egyben pedig elítélte a kegyetlenkedéseket, amelyeknek annyi ártatlan ember esett áldozatul. Hogy a kegyetlenkedéseket jellemezzem, egy esetet mesélek el, amely három minorita pappal történt, akiket én is személyesen igen jól ismerem. A három pap Barcelonában élt. Egyik közülük az ottani vakok intézetében nyert elhelyezést, mert világtalan volt, ketten pedig kórházban állottak ápolás alatt.

Mind a hármukat legyilkolták, csak azért, mert nem voltak hívei a forradalmi eszmének. De rajtuk kívül meggyilkolták a vakok intézetének valamennyi ápolóját is.

A beszélgetés fonala most ismét Rómára tér vissza, az abesszin háboru utáni időkre:

— Ebben az esztendőben egy nép lelkes önfeláldozását láttam, azt a fegyelmettséget, amelyről eddig fogalmam sem volt. Az afrikai harctérre készséggel, lelkesedéssel mentek a csapatok. Nem is csalódtak vezetőik rátermettségében, mert a háboru, amelyet a legjobb szakértők is évekig tartónak jósoltak, hét hónap alatt győzelmesen befejeződött. És ami ennél fontosabb, emberéletben csodálatosan

kevés áldozatot követelt. *Az olasz téher csapatokban a halottak száma aig haladja meg a kétezeret.* Kár minden csepp véért, kár minden ifju életért, amely kiömlik, amely elvész, ha csak nem egy nagy eszmét szolgált az áldozat. Amde, ha egy ilyen félelmesnek ígérkező harcnak aránylag ilyen kevés élet esik áldozatul, az csak vigasztalásul szolgálhat és a győzelem örömeit nagyobbá teszi.

— Volt is öröm, amikor **Mussolini** a Palazzo Venezia erkélyéről kihirdette a százezres tömegnek a háboru győzelmese befejezését és amikor Etiópiát az olasz földnek nyilvánította és Itália királyát először köszöntötte a hadsereg és a nép nevében mint Etiopia császárat. Az olasz nép megérdemelte ezt az örömet, mert csodálatos kitartással, önfeláldozással küzdött meg otthon is háboruját. A gazdasági megtorlás, amelyet több mint 50 állam hirdette Itália ellen, nem ejtették kétségbe, sőt új lelkesedést öntöttek bele. A megtorlás bejelentésének napján fellobogózták a házakat, december 18-án pedig, az első hónapfordulón elsőnek **Elena** királyné és utána az olasz asszonyok, leányok milliós tömege ajánlotta fel a haza javára gyűrűit, ékszereit. *A megtorlások talán még használtak is az országnak,* egyrészt mert nem fordulhatott a külföldre kölcsönért s így a belső felvett kölcsönök kamatait saját polgárai élvezhetik majd. Másrészt pedig rászorította a népet, hogy jobban megbecsülje otthoni termékeit. Az új terület aztán nagyban elősegítette a munkanélküliség legyőzését. A hajok, amelyek a győztes seregeket szállítják vissza Afrikából, új hadsereget visznek helyükbe: *a munkások hadseregét, akik ekével, hadi-nácissal és ásóval visznek új életet az eddig kihasználatlan földre.*

Feltáruznak Róma építészeti kincsei

— Hogy Rómáról beszéljünk — folytatja **Monay Ferenc dr.** — *az Örök Városnak külső része is lassan átalakul.* A nagy renaissance-pápák óta századokon keresztül nem haladt ennyit, mint az utóbbi években. A történelem

Nagyarányu pereskedések a bucaresti-i blokkházak körül

Sztagnál az öröklakás-vásár, megálltak az építkezések — Jogukat követelik a lakásvásárlók

Bucaresti-ből jelentik: Az utóbbi hetekben tömegesen nyújtották be a pereket a bíróságnál az új blokkházak építői ellen. A körülbelül két esztendő óta tartó építkezési konjunktúrában szinte csodálatos gyorsasággal épültek fel a fővárosban a hat—nyolc—tíz, sőt tizenkét emeletes blokkházak, amelyeknek egyes lakásait örökáron adták el a jelentkezőknek. Nagy építési vállalkozók vásároltak telket, előre eladták a blokkházban létesítendő és minden kényelemmel ellátott lakásokat és a befolyt összegekből építették fel a hatalmas palotákat. Az utóbbi időben azonban teljesen megállott a lakás-vásárlás, a szükségleteket úgy látszik teljes mértékben sikerült kielégíteni. A sztagnálás azonban komoly zavarokat okozott egyes cégeknek.

Az első Tengerészeti Kiállítást

technikai okokból
szeptember 19-én,
szombaton nyitják meg.

A vidéki látogatók 50%-os
kedvezményben részesülnek a
C. F. R., S. M. R. és N. F. R.
vonalain

művelői, a művészet kedvelői folyton új és új meglepetéseket élvezhetnek és a föld alól előkerülnek a köztársasági Róma romjai. Az ócska sikátorok helyett, a lerombolt értéktelen házak helyén egészségesebb, szélesebb utcák nyílnak, amelyekben mint drága gyöngyök maradnak meg az izléstelen ráépítéstől megszabadított gyönyörű paloták. *Eppen most, október 28-án, a fascista-éra évfordulóján rendezését is, amely öt évi munkát biztosít egész sereg munkásnak s amellyel kiszabadítja a kereszténység legfelségebb templomát abból a környezetből, amelyet izléstelen korok gondatlansága halmozott köréje.* Így született újjá pár évvel ezelőtt az *Angyalvár* környéke. Így teszik széppé most az **Augustus** császár mauzóleumjának környékét is, nem is beszélve a **Colosseum** környékéről és a hozzávezető felleges utvonallról, amely a császári fórumok romjait tárta fel. Szép Róma és mindig szebbé lesz, de a sok szépség között is jólesik néha az itthonra gondolni s még jobban esik minden évben néhány hetet a ismerős arcok, az ismerős falak között tölteni.

Monay Ferenc dr. macsorához készülődik. **Pazsiny Bonaventura dr.** rendfőnök szól érte és így bucsuzunk, sok érdekességgel gazdagabban a Vatikán magyar gyóntatóitól, a Minorita-rend generális asszisztensétől, aki Arad-ot annyira a szívébe zárta.

Bérczi György.

SELECT 5, 7 $\frac{1}{2}$ és 9 $\frac{1}{2}$ órákor

Shirley Temple eddigi legjobb, legkedvesebb, legelbájozóbb filmje:

John Boles **Karen Morley** **Jack Holt**

Szezonnyitó premier!
A kis lázadó

CENTRAL 5, 7 $\frac{1}{2}$ és 9 $\frac{1}{2}$ órákor
Utolsójára!

Válás után
(50 éves férfi — 20 éves leány)
Sylvia Sidney **Herbert Marshall**

Jön: **A 99-es rendőrautó.**

HIREK

Geiringer Gyula síkeresztje

Geiringer Gyula dr. arad-i származású orvos, aki esztendővel ezelőtt költözött a fővárosba, ahol a bucuresti magyarság körében nagy népszerűséget vívott ki. Az arad-i származású orvos az elmúlt napokban meglehetősen ritka élményben részesült: saját síkeresztjét olvashatta el a brasov-i temetőben. A furcsa kis történet még a háború zűrzavarában született és így véletlenül tulajdonítható, hogy ma, két évtized után kiderült.

A háború alatt Geiringer dr. az arad-i 33-as gyalogezredben szolgált főhadnagyi rangban. Mellette egy Csukás Mihály nevű tisztiszolga teljesített szolgálatot. A román offenzíva idején Ardeal-ban harcolt a főhadnagy és az egyik csatában Csukás Mihály elesett. Brasov-ban temették el, az ottani hősök temetőjében. Két évtized múltán az arad-i származású orvos elhatározta, hogy meglátogassa egykori tisztiszolgája sírját. Autóval Brasov-ba érkezett és végigjárta a hősök temetőjét. Az egyik sírkeresztnél meglepetten állott meg. Szinte nem akart hinni a szemének. Mert a keresztén ez állott:

„GEIRINGER GYULA,

császári és királyi főhadnagy,
33-as gyalogezred”

Azután eszébe jutott, hogy Csukás Mihály őrizte az offenzíva idején holmiját, többek között azt a sárga bádogg tartót, amelyben egy papíron személyi adatai szerepeltek, hogy ha elesne, megállapíthassák személyazonosságát. Csukás Mihálytól megtalálták ezt a tartót és így került főhadnagya névén a brasov-i hősök temetőjének egyik sírjába.

Geiringer Gyula dr. percekig meghalottan nézte saját sírfeliratát, majd kegyelettel egy imát mondott egykori hűséges tisztiszolgáidért. S ezután pedig jelentést tett az illetékes hatóságoknak... A jelentés nyomán Csukás Mihály tisztiszolga nemskára saját neve alatt pihen a brasov-i temető háttérjénél.

— **IDÓPROGNÓZIS:** Délkeleti és déli szél, felhősödés, több helyen — kivált nyugaton — eső. A nappali hőmérséklet csökken, az éjszakai lehűlés lényegesen gyengül, keleten azonban továbbra is erős marad.

— **Franciaország új bucuresti-i követe.** Thierry tegnap nyújtotta át a sinai-i Peles-kastélyban megbízólevelét II. Carol királynak. Az új francia követ hangsúlyozta, hogy működése alatt igyekszik odahatni, hogy a két ország közötti kereskedelmi kapcsolatok az eddiginél jobban kifejlődjenek.

— **Göbbels Görögországba utazik.** Berlinből jelentik: Göbbels német birodalmi propagandaminiszter tíznapos tartózkodásra Görögországba utazik. Az utazást a berlini jelentés tanulmányutának mondja.

— **VÁLASZTÓI IGAZOLVÁNYOK SZÉTOSZTÁSA:** szeptember 21-én, hétfőn és 22-én, kedden az A és Á kezdőbetűsök jelentkezője délelőtt 8—12-ig és délután 2—6-ig a bíróság 43—44. számú szobájában.

— **Áthelyezések a bírói és ügyészi karban.** Bucuresti-ből jelentik: Az igazságügyminisztériumból származó értesülések szerint szeptember végén nagyarányú áthelyezések lesznek az ügyészi és bírói karban. Elsősorban az ilfov-i ügyészségnél haitják végre a változásokat, majd sorra kerülnek a többi ügyészségek és bíróságok is.

— **Megszűnt a liliei sztrájk.** Párisból jelentik: A liliei szövőipari vállalatok sztrájkja ügyében létrejött a megegyezés. Most már csak a részletkérdések tisztázására van szükség. A sztrájkban 100.000 munkás vett részt.

— **Újabb hóhullámot jelent a bécsi meteorológiai intézet.** Bécsből jelentik: A meteorológiai intézet jelentése szerint szeptember 20. és október 10. között újabb hóhullám jön. A meleg a napokban kezdődik és 25—33 fok között lesz. Október második felében viszont megkezdődik az esős időjárás, amely november elejéig tart. November végén már erős, kemény télünk lesz és a szigorú hideg még március elején is fog tartani minden megszakítás nélkül. A bécsi meteorológiai intézet jelentése szerint különösen meleg időjárás lesz Romániában.

— **UJTIPUSU HADIREPÜLŐGÉPET KÉSZÍTETEK BRASOV-BAN.** Bucuresti-ből jelentik: Ma bemutatták a légiügyi hatóságoknak az I. A. R. brasov-i repülőgépgyár legújabb hadirepülőgéptípusát, amelyet „I. A. R. 37” névre kereszteltek el. A próba alkalmával az új gép óránként 350 kilométeres sebességet ért el, ezer kilogrammos megterheléssel. A gépet öt gyorstüzelő gépjeggyer foglal helyet.

— **BÜNTETIK A FRANCIA FEGYVERGYÁRAKAT.** Párisból jelentik: A tegnapi minisztertanács elhatározta a Schneider Creuzot-cég szigorú megbüntetését, ugyanakkor egy másik nagy fegyvergyár megbírságolását is törvébe vették. Megállapítást nyert ugyanis, hogy egy a Schneider Creuzot-cég, mint a másik gyár értéktelen hadianyagot szállítottak a nemzeti védelem céljaira.

— **Meghalt Keszenbaum József, az arad-i Neuman-gyár nyugalmazott főpénztárosa.** Keszenbaum József életének 86-ik, házasságának 53-ik évében hosszas szenvedés után meghalt. Az elhunyt példaképe volt a becsületes, kötelességtudó, szorgalmas tisztviselőnek. Fiatalkor óta a Neuman-gyárban fejtett ki tevékenységet s munkája eredményeképpen a gyárban előbb mint gyárvezető, később mint főpénztáros bizalmi helyet foglalt el. Nyugdíjaztatása után is a gyárban dolgozott. Özvegyén, született Westmann Terézzen, gyermekein, unokáin, valamint kiterjedt rokonságán kívül barátainak és tisztelőinek széles köre gyászolja. Az elhunytat e hó 18-án, pénteken délután 5 órakor kísérik utolsó útjára az izraelita temető halottasházából.

Metropolitának akarta kikiáltatni magát

„Moldova Rasputin”

Bucuresti-ből jelentik: A piatraneamti-i Incidens ügyében folyó vizsgálat rendkívül érdekes részleteket derített ki. Megállapítást nyert ugyanis, hogy a nő ruhában elfogott volt szerzetes, Glicherie, aki előszeretettel püspököknek cimeztette magát, azért uszította a tömeget, mert el akarta foglalítani a metropolia épületét és Moldova metropolitájává kívánta kikiáltatni magát. A terv azonban nem sikerült, bár a felizgatott tömeget csak véráldozat árán sikerült feloszlatni. Letartóztatása alkalmával 41.000 lelt találtak a szerzetesnél, akit „Moldova Rasputin”-ának neveznek.

— **Nemzetközi értekezlet az antiszemitizmus ellen.** Párisból jelentik: Romain Rolland francia író elnöklété alatt vasárnap nemzetközi értekezlet kezdődik Párisban az antiszemitizmus kiküzdésére vonatkozólag. Eddig 15 állam jelentette be az értekezleten való részvételt.

Felrobbant a selyembomba Szentgyörgyiné

A kirakatban megkezdtek az árusítását a rendkívül olcsón vett selyemraktárnak.

Most a legolcsóbban juthatnak kedves vevőim: *finom, divatos ruhaselymekhez, selyem-bársonyokhoz, fehérnemű selymekhez, paplan-selymekhez és csipkékhöz.* Győződjön meg róla, szívesen bemutatjuk Önnek.

— **Repülőszerecséltenség az otopeni-i repülőtéren.** Bucuresti-ből jelentik: Az otopeni-i repülőtéren tegnap ismét baleset történt. Egy Poteziskolagépen két tiszt szállt fel, a gépet azonban defekt érte és a tiszték kénytelenek voltak ejtőernyővel leereszkedni. Az egyik tiszt baj nélkül ért földet, a másik ellenben súlyosan megsebesült. A gép összetört.

Gent

vagy: a kölcsönös segélynyújtás

Egyetlen ember menekült meg az elsüllyedt francia kutató-gőzösről

Kopenhágából jelentik: A „Pourquoi Pas” nevű kutató-hajó borzalmas katasztrófájáról a következő megdöbbentő részleteket jelentik:

A kutató-hajó utasai és legénysége közül eddig huszonegyet vetettek partra a hullámok, közöttük Charcot dr.-nak, a kiváló tudósnak a holttestét. A hullámok az izlandi partokig sodorták a holttesteket. A katasztrófa egyetlen életbenmaradtja a szolgálatvezető első altiszt, kinek sikerült uszva elérnie a partot. Az altiszt elmondotta, hogy Reikjancs közelében irtózatos délnyugati viharba került és vissza akart térni Reikjwick kikötőjébe, de a sötétben és a nagy viharban eltévesztette az utat, sziklába ütközött és percek alatt elsüllyedt. A szerencsétlenség idején olyan hatalmas volt a hullámvérés, hogy a mentőcsónakok lebecsajítása lehetlenné vált. A hullámok előntötték a parancsnoki hidat, röviddel később óriási robbanás támadt, mely a gépházat szétvetette. A mentőövvel felszerelt emberek egymás után ugrottak a tengerbe és pillanatok alatt eltűntek a hullámokban. A segélyjeleket több hajó rádiókészüléke felfogta, de a tenger viharzása miatt nem siethettek segítségül.

— **Megtartották Szántó György drámájának sajtóbemutatóját.** Budapestről jelentik: Ma tartották meg a budapesti Nemzeti Színház új évadjának első sajtóbemutatóját, amely alkalommal Szántó György arad-i írónak a „Sátoros király” című történelmi drámáját adták elő nagy sikerrel. A tegnapi házfőpróbán megjelent maga Hóman Bálint magyar kultuszminiszter is, aki tudvalevőleg ismert történelemtudós és aki személyesen adott néhány tanácsot, hogy a korhűség szellemének mindenképpen eleget tegyenek. A darab bemutatója holnap, pénteken este lesz.

— **Halálozások.** Súlyos veszteség érte Arad-Podgoria egyik köztisztviselőnek örvendő családját Kende Ferencné szül. Keppich Matild urnó elhunytával, aki életének 79-ik és zavartalan, boldog házasságának 57-ik évében váratlanul tegnap meghalt. Temetése f. hó 18-án, pénteken délután 4 órakor lesz a minis-i gyászházából, ahonnan a ghioroc-i temetőbe kísérik örök nyugalomra.

Grosz Sándor szakoptikus f. hó 17-én hosszúságos szenvedés után elhunyt. Temetése e hó 18-án délután fél 6 órakor lesz a régi izraelita temető halottasházából. Minden külön értesítés helyett. Részvétlátogatás mellőzését kérjük.

— **Érzékeny, fájós lábra viseljen gummiharisnyát,** bokasüllyedés ellen használjon talpbetétet, melyet mérték után is készít: Salvator-cég: P. Avram Iancu 21. 4352

— **Kigyulladt a Kilev-Bakui expresszvonat.** Rostovból jelentik: Most vált ismeretessé, hogy szombaton Rostov környékén súlyos vasúti szerencsétlenség történt, amelynek számos halálos áldozata van. Egy tolatómozdony összeütközött egy petroliumot szállító vonattal, amely felrobbant és az égő petrolium felgyújtotta a szomszédos vágányon veszteglő Kijev-Bakui expresszvonatot. Három vagon teljesen leégett, utasai részben bennégttek, részben súlyos égési sebeket szenvedtek. A szerencsétlenség miatt négy embert letartóztattak.

— **Hallamassek A. dipl. fogász hazaérkezett.** rendelését újból megkezdte: Bul. Reg. Ferdinand 15. I. emelet.

— **Gyomorhurutnál, gyomorsavtúltengésnél és felbőgögnél** reggel felkeléskor 1 pohár természetes „Ferenc József” keserűviz az emésztőcsatorna tartalmát feloldja és levezeti, a bélműködést elrendezi, az anyagcserét megelékníti és friss közérzetet biztosít. Az orvosok ajánlják.

— **Meghalt Irvin Thalberg, a film egyik legkiválóbb szakértője.** Santa Monica-ból jelentik: Irvin Thalberg, az ismert filmvállalkozó tegnap váratlanul meghalt. Thalberg Hollywood legkiválóbb filmszakemberei közé tartozott, azonban a legnagyobb csendben dolgozott és így neve kevésbé ismert, mint kollégáié. Ő volt az, aki Norma Shearert a hangosfilm számára ismét felfedezte, később a kiváló filmsztár férje lett.

— **Hochmann dentist hazaérkezett.**
— **Önálló listával indulnak az arad-i, cluj-i és targumures-i munkások a munkakamarai választásokon.** A liberális párt a munkakamarai választásokra paktumajánlatot tett az országos szaktanácsnak, amely ezt az ajánlatot el is fogadta. Ennek ellenére azonban úgy a cluj-i, mint a targumures-i munkásság úgy határozott, hogy önálló listával indul és ugyancsak hasonló határozatot hozott az arad-i munkásság is.

Eltemették

az öngyilkos törzsőrmestert

Az arad-i katonai hatóságok a legnagyobb apparátussal vezették be a vizsgálatot abban az öngyilkossági ügyben, amelyet reggeli lapszámunkban jelentettünk. Mint ismeretes, az arad-i várban öngyilkosságot követett el és meghalt Stanciu Ioan törzsőrmester. A törzsőrmester öngyilkossága érthetetlennek tűnik felettes hatóságai előtt, mert Stanciu nős ember volt, nyugodt családi életet élt és így tettét nem tudja mire magyarázni.

A térparancsnokság intézkedésére Stanciu Ioan holttestét felboncolták, majd pedig megadták a temetési engedélyt. A temetés csütörtök délután 3 órakor ment végbe. A vizsgálat ennek ellenére tovább folyik, hogy az öngyilkosság részleteit tisztázzák.

— ZÜRICH I ZARLAT. Páris 20.20 és háromnegyed, London 15.55, Newyork 307, Milánó 24.15, Amsterdam 208.37 és fél, Berlin 123.42 és fél, Prága 12.69, Varsó 57.80, Bucuresti 2.50, Belgrád 7.00.

— Eltemették Szabados Bélát. Budapestről jelentik: Csütörtök délután őrjási részvét mellett temették el Szabados Bélát, a Zeneakadémia tanárát, a kiváló zeneszerzőt. Az elhunyt földi maradványait a Zeneakadémia előcsarnokában ravatalozták fel, ahonnan a gyászbeszéd elhangzása után a koporsót és a sok koszorút gyászkoszin a Kerepesi-úti temetőbe vitték, ahol örök nyugalomra helyezték.

— Szombaton adták át Magyarországnak Matuska Szilvesztert. Budapestről jelentik: Az osztrák igazságügyminisztériumtól délelőtt távirati értesítés érkezett a pestvidéki ügyészséghez, hogy Matuska Szilvesztert szombaton kísérik át a magyar határra és adták át a magyar hatóságoknak. Mendelényi törvényszéki elnök közölte az újságírókkal, hogy Matuska Szilveszter ügyében legutóbb az történt, hogy Matuska védője utrafelveteli kérelmet nyújtott be. A kérelem felett eddig nem történt döntés.

— Gregorovich Stefan dr. előadása. Gregorovich Stefan dr., volt országgyűlési képviselő e hó 20-án, vasárnap este fél 7 órakor előadást tart a Magántisztviselők és Kereskedelmi Alkalmazottak Szakszervezetének Regina Maria-ut 18. szám alatti (volt Reinhart-ház) helyiségében a brüsszeli békekongresszuson szerzett tapasztalatokról. Az előadás iránt széles körökben nagy érdeklődés nyilvánul meg.

— Könnyű járása lesz, ha cipőjébe talpbetétet vesz. Gipszlenyomat után is készíti Salvatorcég: Piața Avram Iancu 21.

— Halálos műtétért letartóztattak egy állszülésznt. Szeptember elején az arad-i szülészeti klinikára szállították rendkívül súlyos állapotban Stos Anna 17 éves aradul-nou-i leányt. Be szállítása után orvosai körében nyomban az a gyanu merült fel, hogy a szerencsétlen leányon tiltott műtétet követtek el és pedig olyan szerencsétlenül, hogy Stos Anna vérmérgezést kapott. A szerencsétlen leány napokig élet-halál közt lebegett végül is a gondos kezelés sem tudta megmenteni az életnek és elhunyt. Stos Anna holttestét hatósági intézkedésre felboncolták és megállapították azt, amit az orvosai előre sejtettek, mely szerint tiltott műtét történt. A rendőrség erőlyes nyomozást vezetett be az ügyben és csakhamar kiderült, hogy a műtétet Tarcuna Ileana állszülésznt követte el, akinek hasonló ügyek miatt már több ízben volt dolga a rendőrséggel. A rendőrség az állszülésznt előállította és kihallgatása után, átkísérték az ügyészségre.

— Magas vérnyomásánál és vérkeringési zavaroknál reggel éhgyomorra egy kis pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz nagyon jól tesz, mert a beleket minden megerősítés nélkül csakhamar kiüríti, az anyagcserét biztosan fel-frissíti és igen kellemes közérzetet teremt. Az orvosok ajánlják.

— Elloptak 2000 dohoz gyufát. Kellemetlen meglepetés érte Wein Victor nadlac-i gazdálkodót, aki az elmúlt napokban kocsiával érkezett Arad-ra, hogy a neki szükséges árucikkeket bevásárolja. Az Avram Iancu-terén állította le kocsiját, egy tizletbe ment különböző árut beszerezni és amikor visszatért kocsijához, megdöbbenve fedezte fel, hogy a már előbb beszerzett 2000 dohoz gyufa eltűnt. A nadlac-i gazdálkodónak így négyezer lelnyi kára van az arad-i látogatásból. A rendőrség megindította a nyomozást.

— MA az alatti gyógyszerárak tartanak éjjeli szolgálatot:

JANKA, Bulevardul Regele Ferdinand.
WEISZ, Piața Avram Iancu.
BERGER, Calea Saguna.

— Zsarolás vádjával letartóztatták az „Ancheta” szerkesztőjét. A timisoara-i rendőrség hivatalosan közli: Bireu Virgil mérnök jelentést tett az ügyészségnek, amelyben elmondta, hogy Florescu Virgil, az „Ancheta” című lap kiadója meg akarja zsarolni és 3000 leit követel tőle azért, hogy abbahagyja lapjában az ellene megindított támadásokat. Pop Eugen vezetőügyész a feljelentés nyomán érintkezésbe lépett Gritta Ovidiu rendőrkvesztorral és közösen megbízták Chemitzky Emeric komiszárt a nyomozás levezetésével. Chemitzky tegnap este fél 8 órakor Parvu detektívvel megjelent a „Royal” kávéházban, ahol Bireu és Florescu találkoztak. Bireu átadott Florescunak 6 darab ötszázleles bankjegyet, amelynek számaikat előzőleg úgy a rendőrségen, mint az ügyészségen feljegyezték. Bireu ekkor eltávozott, mire előlépett a komiszár és a detektív, Florescutól elvették a pénzt és bekísérték a rendőrségre, ahol szembesítették Bireu mérnökkel. Florescu Virgil hangoztatta, hogy nem akarta megzsarolni a mérnököt és a 3000 leit azért kínálta fel neki a mérnök, hogy lapjában a caras-i megyefőnökség egyik árlejtésével kapcsolatban bizonyos személy ellen támadó cikket közöljön. Bireu ezzel szemben kitartott állítása mellett. Florescu Virgilt ma délelőtt átszállították az ügyészségre.

Mihalache 50 leles jutalma

Bucuresti-ből jelentik: Az egyik fővárosi lap érdekes hírt közöl. A lap szerint az állatvédő egyesület több díjat osztott ki azok között, akik az állatvédelem terén érdemeket szereztek. A díjazottak között több előkelőség szerepel, egyenként 50 lei pénzjutalommal és egy bronzéremmel s ezeknek sorában volt Mihalache, a nemzeti-parasztpárt elnöke is. Aki szintén megkapta az 50 leit.

— Hirtelen halál Arad-megyében. Az arad-i ügyészséghez jelentés érkezett a varsand-i cserdőrésztől, amely közölte, hogy Miclaus Alexandru 69 éves községbeli gazda szalmával megrakott szekeren az országuton haladt, amikor hirtelen szívinfarkus következtében meghalt. Miután az orvosi vizsgálat megállapította, hogy bűntény nem történt, az ügyészség megadta a temetési engedélyt.

— Az arad-i Munkakamara felhívja az érdekelteket iparosokat, akik inasokat akarnak szerződtetni, hogy jelentkezzenek a Munkakamaránál.

Eladó: Vagyonszerzés miatt sürgősen a Str. Ioan Calvin-utca végén, egy magánház 2 szobás lakása, melléképítményekkel, nagy raktárhelyiségekkel, 20% évi hozammal 180.000 leiert. Bővebbet Str. Consistoriului 40. sz. a., I. emelet tucsal részben Farkas hankbizományi és ingatlanforgalmi irodája. — Ugyanott bármiféle ingatlanok adásvétele és kölcsönök soronkívül lebonyolításnak. 8846

— Árlejtést hirdettek az arad-i börtön élelmi-szerszükségletének ellátására. Az arad-i ügyészség fogházának irodájában szeptember 21-én tartják meg az árlejtést a foglyok részére szükséges 15.000 kg. kukoricaliszt, 1200 kg. hus, 300 kg. disznózsir, 800 kg. só, 50 liter tej, 500 kg. bab és 2000 kg. burgonya szállítására. Az árlejtésen csak bejegyzett céggel rendelkező kereskedők vehetnek részt. A pályázathoz az érték 5 százalékát kell mellékelniük a pályázóknak.

— Az SCA (EKE) „Czárán” osztálya 4-5 napos kirándulást rendez a festői fekvésű Baie-Mare-ra. Indulás szeptember 20-án a 9.32 órai vonattal, megérkezés este, ahol a Baie-Mare-i SCA csoportvezetője várja az érkezőket. Másnap indulás a Rozsály, 1317 mtr. magasságban fekvő, gyönyörű kilátással bíró EKE menedékházhoz. A menedékházból a következő pontokat keresik fel turistáink: Gutin (1398 mtr.), Cibiles (1842 mtr.); Pop V. (1946 mtr.). Pietros Mare (2305 mtr.) magas csúcsokat. Csak gyakorlott turisták vehetnek részt. — Október 10-11-én kirándulás az 1380 méter magas Padesul-ra. Indulás 10-én délután 3 órakor autobusszal. Megszállás Nadrágon, ahol a vasgyárat is megtekintjük. Jelentkezés szeptember 23-án estig bezárólag. Vezető: Mihalik Gyula. — Vasárnap, szeptember 20-án a Podgoria-ra tervezett kirándulás a következő: Cladova, Izvorul, Csurgó, Radna. Vezető: Radványi Ödön.

Szeplős, pattanásos

— májstoltos, mitesseres arcát hozassa rendbe
PILISINE kozmetikai salonban,
Bulev. Regina Maria 17. (Réthy-ház.)

Tanítványok kiképzése.

Keresünk gépiró-tisztviselőt,

román és német nyelvismerettel, ki műépítészeti vagy konstrukciós munkálatokkal foglalkozó irodában dolgozott. Ajánlatokat életkor és korábbi működés megjelölésével továbbít Agentia de Publicitate CAROL SCHULDEI, Bucuresti, Str. Carada 2., „Functionar dactilograf” ieligére

— Késelés a regruták korcsmai mulatozásánál. Az arad-i törvényszék csütörtökön tárgyalta Stana Todor Sepreus községbeli legény ügyét, aki az elmúlt tavasszal, a regruták korcsmai mulatásán megkéselte 16 éves unokaöccsét, Stana Mihailt. A bíróság súlyos testisértésért 1 havi elzárásra és 1000 lei pénzbüntetésre ítélte Stana Todor, akit kötelezett arra, hogy unokaöccsének 2000 lei kártérítést is fizessen.

— A Societatea pensionarilor publici si particulari din Arad, Str. A. Mocioni No. 12, szeptember 19-én, szombaton délután 4 órakor választmányi ülést tart, amelyre annak rendes tagjai ezennel meghívotnak. Egyben felhívjuk Stibu Antoniu, özv. Groza Ioanné, Elena és Bányai István (Str. Metianu 9. sz.) nyugdíjasokat, hogy az arad-i állomás iktatóhivatalában sürgősen jelenjenek meg. Az elnökség.

— Író- és tanszerek Császár papírházában, Select-mozgó mellett.

— Ellenszegült a rendőrnek — 10 napl elzárás. Az elmúlt év őszén Mezei Ambrus arad-i vasöntő öccsével az egyik vendéglőben mulatott, majd éjszaka hazafelé menet hangosan kurjongatott az uccán. Az egyik őrtálló rendőr be akarta kísérni Mezei öccsét, mire a vasöntő megtámadta a rendőrt, aki feljelentést tett az ügyben. Az arad-i törvényszék ma tárgyalta az ügyet és Mezei Ambrust 10 napi elzárásra ítélte.

Írógépek CSÁSZÁR,

Str. V. Goldis No. 1.
Select-mozgó mellett.
Telefon: 393.

— Miért nem kapta meg Szendrey a színházat? Bányagazgató lett Arad-on egy nemzetközi színhámos. Különös per egy motorkerékpár miatt, ami többre kerül, mint egy luxus-autó. Megindult a harc a mozik között. Személyi változások az arad-i Kereskedelmi és Iparkamaránál. Letűnt futballprimadonna. Megint az építészek! Kinos jelenet a villamoson. Öngyilkosságot követett el egy ismert arad-i iparos elcsábított leánya és egyéb érdekes cikkek, ple ykák, céghírek stb. Kócsy Jenő pompás riportlapja: „Ez Arad!” most megjelent számában, Ára 20 lei.

H A P A G -gyorsszolgálatok:

ÉSZAKAMERIKA
KANADA
KÖZÉPEURÓPA
DÉLAMERIKA

felé kényelmes, elsőrangú gőzösökkel a legjobb összeköttetést nyújtják az összes világgikötőkkel. Szakszerű felvilágosítások

Érdekes tanulmányutak az Egyesült Államokba kéthetenként, ugyszintén különféle hivatásuk számára, szakmai utak méltányos átaláayáron.

Tanulmányi és szórakozási utak Afrikába

Mindennemű felvilágosítások, prospektusok, jelentkezések a

Hamburg-Amerika Linie S. A. R.
képviselőténél:

Kunstler

Vizum és Utazási iroda Arad,
Bul. Regina Maria 24. Tel. 86. 461

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Ünnepélyes keretek között megnyílt az arad-i „Gyümölcsshét“

Dr. Groza Ioan vármegyei prefektus megnyitóbeszéde

Ünnepélyes külsőségek között történt meg csütörtökön délelőtt az arad-i Gyümölcsshét megnyitása. A Gyümölcsshét rendezője — mint már jelentettük — diszes pavillont épített a városháza előtt és ebben a pavilonban nyert elhelyezést a Gyümölcsshét anyaga. A megnyitó ünnepségen megjelent dr. Groza Ioan megyei prefektus, Vulpe Iosif, az átmeneti-bizottság helyettes elnöke, Orezeanu Romulus törvényszéki főelnök, Mateescu Stefan, a Kereskedelmi és Inakamara elnöke, Domán Sándor, a Kereskedelmi Testületek Szövetségének elnöke, dr. Adam Iancu, a Mezőgazdasági Kamara elnöke, Popescu Nicolae mezőgazdasági vezérfelügyelő, Popescu Petre munkaügyi vezérfelügyelő, valamint a közélet számos más vezetője.

A megnyitó beszédet dr. Groza Ioan prefektus mondotta.

— Három esztendővel ezelőtt vezette be a kormány a gyümölcsshetek rendszerét — mondotta. — Ez a propaganda, melyet a gyümölcsfogyasztás érdekében kifejtettek, értékes eredményeket mutat fel. Az elmúlt három esztendő alatt a belföldi gyümölcsfogyasztás megháromszorozódott, gyümölcskivitelünk pedig kétszeresére emelkedett. Ezekkel az eredményekkel azonban természetesen nem szabad megelégednünk és arra kell törekednünk, hogy az ország gyümölcsstermelését minél kedvezőbb feltételek mellett értékesíthessük és ezzel az ország egyik legjelentősebb rétege, a falusi termelő-réteg számára jövedelmet teremtsünk. A kivitel elé különböző akadályok gördülnek és ezért közvetlen célunk a belföldi gyümölcsfogyasztás emelése kell hogy legyen. Köszönetet mondok mindazoknak, akik az arad-i Gyümölcsshét rendezésében közreműködtek, elsősorban a Mezőgazdasági Kamarának, a Szőlészeti Szindikátusnak, a minis-i vincellériskolának és a Promontorul-szövetkezetnek.

A prefektus után dr. Adam Iancu, a Mezőgazdasági Kamara elnöke mondotta el beszédét.

— A gyümölcsshetek rendszeresítésével — mondotta — a kormány egy jelentős lépéssel segítette elő a gyümölcsstermelők ügyét. Manolescu-Strunga és Sassu miniszterek arra törekedtek, hogy a román gyümölcs számára külföldi piacokat biztosítsanak. Ennek érdekében rendelték el a külföldre induló áru egyes-

ges csomagolását és a gyümölcsök standardizálását. Ebben az irányban jelentős haladást értünk el a nemrégiben megszavazott új szőlészeti törvénnyel. Bizom abban, hogy a most megnyíló Gyümölcsshét hathatósan hozzájárul majd ahhoz a propagandához, amelyet az arad-megyei gyümölcs érdekében kívánunk kifejteni.

Ezután Juncu Nicolae, a minis-i vincellériskola igazgatója szólalt fel és azt hangsúlyozta, hogy Arad-Podgoria lakosságának főképpen az asztali-szőlő termelésére kell áttérnie, majd pedig a bor standardizálásának szükségességére világított rá. A következő felszólaló Grecu Pavel, a Mezőgazdasági Kamara titkára volt, aki a következőket mondotta:

— A Mezőgazdasági Kamarának az az elhatározása, hogy néhány éven belül lényeges változásokat vigyen keresztül a megye gyümölcsstermelésében. Csak példaképpen említem meg, hogy Halmagiu községben tízfajta gyümölcsöt termelnek. Ilyen körülmények között érthető, hogy nem megy a gyümölcs értékesítése. Egyszerűs típusú gyümölcsöket akarunk elérni, mert csak ilyen módon szervezhetjük meg az értékesítést.

Megnyílt az interparlamentáris kereskedelmi konferencia

A konferencia a szabadkereskedelem visszaállítását mellett foglalt állást

Figyelemreméltó az a tanulmány, amelyet Leon Barety, a francia képviselőház elnöke, volt miniszter tár a csütörtökön Bucuresti-ben megnyílt nemzetközi interparlamentáris kereskedelmi konferencia elé. A kiváló francia közgazdász ebben a tanulmányban rávilágít arra, hogy 1930-tól kezdődőleg a világ kereskedelme feltűnő visszaesést mutat. Ez a visszaesés 1934. végéig tartott és alig 18 hónapja tapasztalható ismét némi fejlődés.

A világkereskedelmi forgalom értéke — az exportot és importot is beleszámítva — csúcspontját 68 és fél milliárd aranydollárral 1929-ben érte el. Egy évre rá, 1930-ban már 55 és fél milliárd aranydollárra esett, 1931-ben nem érte el a 40 milliárdot, míg 1932-ben alig 27 milliárd körül mozgott. Alig három év alatt tehát 60 százalékos volt a visszaesés. 1933-ban ismét némi visszaesés következett be. Ekkor 24 milliárd, 1934-ben pedig 23 milliárd aranydollár volt a világkereskedelmi forgalom értéke. 1935-ben némi emelkedés volt tapasztalható, de az 1929-beli összegnek csak 35 százalékát érte el, a visszaesés tehát kétharmadnak

felel meg.

Ilyen körülmények között fokozott jelentősége van annak a konferenciának, amely csütörtökön Bucuresti-ben megnyílt és amelyen a földgömb legkiválóbb közgazdászai vesznek részt. A kongresszus résztvevőinek nagy többsége egyébként a szabad kereskedelem fokozatos visszaállítását mellette foglalt állást és annak a nézetnek adott kifejezést, hogy a gazdasági válság leküzdése csak így képzelhető el.

Csütörtök délután nyílt meg egyébként az interparlamentáris kereskedelmi konferencia Carol király védnöksége alatt. A konferencia elnöke Saveanu kamarai elnök. Tatarescu miniszterelnök volt az első szónok, aki a kormány nevében beszélt, majd pedig az idegen delegációk vezetői szólaltak fel. A konferencián Európa, Ázsia és Amerika országainak 200 delegátusa vesz részt. A különböző bizottságok már tegnap délelőtt összeültek a képviselőházban, hogy előkészítsék a munkaprogramot, amely tulajdonképpen pénteken kezdődik.

50.000 vagon búzát

vásárol Olaszország Romániától

A külügyminisztérium tegnap a római román követségnek egy távirati jelentését továbbította a kereskedelemügyi minisztériumba. A távirat közli, hogy a római román követet kihallgatáson fogadta Rossoni földművelésügyi miniszter, aki közölte, hogy Olaszország hajlandó ötvenezer vagon búzát vásárolni Romániától. A fizetési feltételek a következők lennének: 50 százalékban nemes és szabad deviza, míg 50 százalékban a kivitel olasz árukkal való kompenzáció révén nyerne kiegyenlítést.

A kereskedelemügyi minisztérium ezt a javaslatot véleményezés végett elvitatta a Banca Națională-hoz. Az a tény, hogy a római követ távirati választ kért, rávilágít arra az érdeklődésre, amellyel Olaszország a romániai buza iránt viselkedik. Az olasz kérést részben annak tudják be, hogy gyenge volt az olaszországi termés, másrészt pedig, hogy Olaszország a jövőben nem akar Szovjetországtól búzát vásárolni.

— Törökország ipari programját nagy erővel folytatja. Több új papírgyár, pamutgyár és erőműtelep felállításáról van most szó. A tervezett nagy villamoscentrálé és egyéb investációs berendezések szállítására a törökök a németekkel kötnek megállapodást.

Új rendszer alapján megindult a kompenzációs kivitel

A jegybank feketelistát készít azokról az exportőrökről, akik nem tettek eleget devizaátadási kötelezettségeiknek

Az exportőrök körében — mint jelentettük — nagy izgalmat váltott ki a Jegybanknak az az intézkedése, amellyel lehetetlenné tette a kompenzációs alapon történő kivitel, amennyiben az ilyen kivitelhez szükséges bankgaranciákat nem fogadta el. Ez az ügy most elintézésre nyert, amennyiben a Banca Națională új kötelezvény-mintát szövegezt meg, amelyet a bankoknak hasonló esetekben be kell nyújtaniuk. Ez a szöveg-minta teljesen összhangban áll a bankgaranciákra vonatkozó és szeptember elsején életbelépett rendszerrel.

Ebben a garancialevélben — amelyet a Banca Națională-hoz intéznek — a meghatalmazott pénzügyintézetek hivatkoznak a kompenzációs engedélyre, amelynek alapján a kivitel történik és feltüntetik azt a százalékot, amely a befolyó devizából a Jegybanknak jár, egyben pedig a következőkre kötelezik magukat:

a) A kivitel lebonyolításának megfelelően átadják a Banca Națională-nak a napi árfolyamon a Jegybanknak a kivitt áru ellenértékéből járó devizamennyiséget. b) Ellenőrzés végett a kivitel megtörténte után a Banca Națională-nak bemutatják a kiviteli bizonyítványokat, valamint a régi

tartozásokra vonatkozó okmányokat. c) Abban az esetben, ha a kompenzációs behozatalra már nem kerül sor vagy pedig a régi tartozásokra vonatkozó okmányokat nem fogadják el és visszautasítják őket, a pénzügyintézetek a kivitelből származó devizák teljes mennyiségét átadják a Banca Națională-nak.

A bank egyben garanciát vállal a bemutatott kiviteli okiratok hitelességeért, az exportált áru minőségéért és értékéért, valamint az ellenérték behajtásának időpontjáért.

Ennek az új rendszernek alapján a kompenzációs kivitel újból megindult, amennyiben a Jegybank ezeket a garancialeveleket már elfogadja. A Banca Națională elhatározta azt is, hogy fekete listát állít össze azokról az exportőrökről, akik nem tettek eleget deviza-átadási kötelezettségeiknek vagy akik ellen a külkereskedelmi rendeletek kihágása miatt eljárás indult és arra kéri a pénzügyintézeteket, hogy az ezen a listán szereplő exportőrökért ne vállaljanak garanciát. Ezek az exportőrök a jövőben kiviteli üzleteket nem bonyolíthatnak le.

Gazdasági központot létesít a kisantant

A pozsonyi kisantant-konferencia egyik lényeges eredménye, hogy elhatározták a kisantant-államok gazdasági központjának megszervezését. A határozat értelmében a kisantant gazdasági központja prágai székhellyel októberben megkezdte tevékenységét. A román és jugoszláv kormány képviselői szintén hozzájárultak ahhoz, hogy államaik résztvegyenek ennek a gazdasági központnak megszervezésében. A kisantant gazdasági központjában az állam, a bankok, a gyárilap, valamint a mezőgazdaság élszervezetei kapnak helyet. Az intézet támogatni fogja az egyes személyek, vállalkozások vagy koncernek azon kezdeményezéseit, amelyek a kisantantállamok kapcsolatainak kimélyítését célozzák. Beavatott körökben úgy tudják, hogy a kisantantállamok gazdasági központjának vezetőjévé Vavrecska Hugó dr. volt követet nevezik ki, aki jelenleg a zlini Bata-művek igazgatója.

= Franciaország 500 vagon dohányt vásárolt Romániától. Galati-ból tegnap indult el az első román dohányszállítmány Franciaország felé. Az „Alba Iulia” gőzös 180 vagon dohányt vitt magával Franciaországba. Az export annak a szerződésnek alapján történt, amelyet az autonóm monopólium 500 vagon dohány Franciaországba való szállítására vonatkozóan kötött.

= LESZÁLLITJÁK A BUZAKIVITELI PRÉMIUMOT. A Buzaértékesítő Hivatal legutóbbi ülésén elhatározták, hogy a buzakiviteli prémiumot ismét leszállítják az október 1-től a következő kiviteli prémiumokat fizetik: 6500 lelt vagononként azon elsőosztályu buza után, amelyet nemes valutájú országokba szállítottak. 6000 lelt a gyengébb minőségű buza után. 4500 lelt vagononként azon buza után, amelynek ellenértékét részben gyenge devizákkal egyenlítik ki, de legkevesebb 50 százalékban nemes devizákat is adnak. 6000 lelt a Görögországba történő szállítások után.

= Körendelet a malmokhoz. Az arad-megyei prefektúra körendeletet intézett a malmokhoz, a melyeket felszólított, hogy mindazok a malmok, amelyeknek neve a 149. és a 162. számú Monitorul Oficial-ban nem jelent meg, haladéktalanul szerezzék be a szükséges okmányokat és nyújtsák be azokat a megyei prefektúrára, amely viszont a minisztériumba továbbítja azokat.

= AZ USA HUST VASAROL ROMANIATÓL. Hivatalos jelentés szerint az Egyesült Államok bucuresti-i követsége közölte a földművelésügyi miniszteriummal, hogy az Egyesült Államok húst szeretne vásárolni Romániától. A közeljövőben tárgyalások kezdődnek meg az Egyesült Államokba irányuló hús kivitel feltételeinek megbeszélése végett.

= Külföldi szakmunkás mellé román munkást kell alkalmazni. A munkaügyi minisztérium 61.113. szám alatt feltűnést keltő és a vállalatokat közlelő érdeklő rendeletet adott ki. Ennek a rendeletnek értelmében mindazon vállalatok, gyárak vagy üzemek, amelyeknél engedélyezett külföldi állampolgár van alkalmazásban, kötelesek felvenni a külföldi szakember mellé egy szükséges képzettséggel rendelkező román személyt és ezt bizonyos idő alatt kötelesek kiképeztetni, specializálni. Erre vonatkozóan a vállalat köteles az e célra alkalmazott román személlyel megállapodást kötni. A megállapodásban a román személy neve mellett kötelesek feltüntetni ennek személyi adatait, a tanulmányi idő kezdetét, valamint a foglalkozási ágat, amelyet kitanul. Fel kell tüntetni azt az időt is, amely a szóban levő román személy tanulmányainak elvégzéséhez szükséges.

= A hengeralmok osztályozása. A Kereskedelmi és Iparkamara hivatalosan közli: Az arad-megyei prefektúra szeptember 12-én kelt, 25.559. számú körendelete értelmében mindazok a hengeralmok, melyek 1935. július 11-e után létesítettek, továbbá azok, amelyek — noha korábban működtek már — de nem lévén felsorolva a Monitorul Oficial 1935-149 bis és 162. számában, nem osztályoztattak a mezőgazdasági minisztérium vizsgálata alapján, tartoznak folyó hó 27-ig az arad-megyei prefektúra mellett működő megyei gabonaértékesítő hivatal utján a működésükre vonatkozó alábbi okmányokat a mezőgazdasági minisztériumhoz felterjeszteni: 1. Nyilatkozatot arról, hogy a malom milyen módon kíván működni. 2. Az iparfelügyelőség bizonyítványát a malom napi öröképességéről és berendezéséről. 3. Az adóhivatal és a primária bizonyítványát a községben és környékén lévő malmok számáról s a malomban őrltető lakosok számáról.

A nagy tragédia előjátéka

Francia dokumentumok kerültek nyilvánosságra Tisza István békepolitikájáról

Megjelent a francia külügyminisztérium okiratgyűjteménye a világháborút megelőző négy hónap történetéről

Prágából jelentik: Megjelent a világháború történetének egyik legfontosabb dokumentuma és néhány meglepetéssel szolgál. Meglepetéssel s egy nagyon fontos és nagyon aktuális tanulsággal — aktaszerű határozottsággal bizonyítja, hogy 1914. június 11. és július 11. között senki sem akarta komolyan a háborút, talán csak a cári Oroszország. A francia külügyminisztérium kiadja a világháború előzményeire vonatkozó aktagyűjteményét, most jelent meg a tizedik kötet.

A vaskos szürke könyv a huszadik század talán legsorsdöntőbb négy hónapjának történetét mutatja be, minden történetiről hozzátoldás nélkül, a felvonultatott dokumentumok illusztráló erejével.

A könyvben okmányok és diplomáciai jelentések, jegyzékek vannak összegyűjtve. A legérdekesebbek természetesen a diplomatajelentések, amelyekből már kicsendül a francia külpolitika ismert tézise: 1914-ben két merőven szembenálló frontra szakadt Európa: a hármasszövetség és az antant frontjára. (Ezért is hivatkozik most annyit a francia diplomácia erre a veszedelemre, amit a szembenálló frontok kialakulása rejt magában, mert ez volt a világháború őseke is.)

„Igy is történhetett volna!”

Annak a hónapnak történetét kapjuk most okiratokban, amelyekről annyi irói munka jelent meg az utóbbi években s amit minden oldalról megvilágítottak már, mégis a francia gyűjtemény sok érdekes, új szempontot vet fel. Például kiderül belőle, hogy a sarajevói merénylet kinos megdöbbenést keltett Párisban is és a francia diplomaták egy része mindent el is követett, hogy a dolog békésen intéződjék el. S ami a legfontosabb,

a francia dokumentumokból is kiderül, hogy Tisza feltétlen békebarát volt s hogy milyen elszánt harcot folytatott a béke megmentéséért.

Ezek nem új dolgok, a francia dokumentumok olvasása közben azonban felvetődik egy szempont amelyet eddig kevésbé alkalmaztak. A sarajevói merénylet után, úgy látszik, a realpolitikai helyzet nem volt kedvezőtlen Ausztria számára és ha azt a bizonyos történelmi „Igy is történhetett volna” játékot megkíséreljük, látni fogjuk: egész sereg aggasztó európai problémát lehetett volna ebben a légkörben

Julius 2-án még általános békehangulat

Kérdés, hogyan fogadták az eseményt a monarchia szláv népei? A déli tartományokban voltak szerbellenes tüntetések, a bécsi sajtó egy része fenyegetőzött, de voltak lapok, amelyek hangoztatták, hogy a monarchia nemzetiségeinek semmi közük a merényletnek. A legérdekesebb az, hogy

egyedül Szentpétervárott lrtak nyíltan arról, hogy a merénylet összefügg Bosznia és Hercegovina annektálásával.

A dokumentumokból az is kiderül, hogy a párisi szerb követ a külügyminisztérium egyik vezetője előtt kijelentette, hogy a merénylet válasza volt az annekszióra, de szerinte nem lehet vitás, hogy ez volt a hivatalos szerb feltevés is — a szláv kérdésnek még harminc évig kell érnie. A szerbek nagyon féltek és valóban elkövettek mindent, hogy lehetővé tegyék a békés kibontakozást.

rendezni és elszigetelni a veszedelmes háború gyuanyagokat.

A nagyhatalmak között, kivéve Oroszországot, meg volt a hajlandóság, hogy a borzalmas büntény hatása alatt összehajoljanak és közös megegyezéssel likvidáljanak néhány fájó és nyugtalanító problémát.

Június 28-án Viviani akkori francia külügyminiszter a bécsi követhez a következő szövegű táviratot intézte: Sziveskedjék a császári és királyi kormányunk legőszintébb részvételét és megdöbbenését tolmácsolni afelett a merénylet felett, aminek a trónörökös öfensége és Hohenberg hercegnő Sarajevóban áldozatul esett...

A részvétnyilatkozat, úgy látszik, melegebb hangú volt, mint aminőre Bécsben számítottak és jó hatást tett. A bizalmas jelentésekből azonban már ki lehet olvasni, hogy a monarchia jövőjét diplomáciai körökben sötéten látják. De a francia bizalmas jelentésekből kicsendül egy másik hang is:

a magyarok teljes kiengesztelésére elékezett az idő. Irják, a magyarok aggodva látták a trónörökös törekvéseit és most kedvező lélektani pillanat van, hogy a magyarokat megnyugtassák és megerősítsék a monarchia alapjait azokon a pontokon, ahol roskadozott.

Bucuresti-ben nem számítanak háborúra, a bucuresti-i követ jelentésében azt írja, hogy a monarchiának most hosszú nyugalmi időre van szüksége, amit ha ügyesen használnak ki, legnagyobb gondjaitól szabadulhat meg. Bucuresti-ben engedékeny magatartásra számítottak. Elérkezett az idő arra is, hogy Olaszországot visszaédesgesse maga mellé, Olaszországban, mint a római jelentésből kitűnik, úgy ítélték meg a helyzetet, hogy Olaszország legnagyobb ellensége távozott az élők sorából. A részvét engedékeny maga a tény pedig bizakodóvá tette az olaszokat Bécs irányában. Ezt a helyzeti előnyt nem láthatták meg Bécsben, hiszen a vezérkarban is, a diplomáciában is a trónörökös bizalmi emberei ültek, akik ugyanilyen jól tudták, hogy mit éreznek az olaszok — de persze nem mérhették fel olyan hüvös józansággal a lehetőségeket, mint a franciák. A személyes fájdalom és harag nem használ a józanságnak.

A szerb udvar július elsején nyolcnapos gyászt rendelt el.

A lapok őszintén feltárták aggodalmaikat s a hivatalos lap nyíltan megírja, hogy a királyságot az esemény krízisbe döntheti, most, amikor éppen arról folytak a tárgyalások, hogyan rendezhetné Szerbia viszonyát a monarchiával, Bécsben is békére hajló a hangulat. Julius másodikáról származik a bécsi követnek az a jelentése, amelyben a következő mondat olvasható: „Azt mondják, a császár ellenez mindenféle provokációt, megmaradnak a pusztaság fenyegetésénél...” Julius másodikán tehát úgy látszik, hogy győzni fog a józanság.

Egyedül Oroszország és Oroszországban egy kis klikk, Nikolaj Nikolajevics köre és főleg a „montenegrói asszony” becsvágya fűti a háború hangulatot. Az első fenyegetés orosz részről hangzik el, Szaszonoff a szeptemberi ügyvivő előtt aggályát fejezi

ki, hogy a szerbellenes tüntetések oroszellenes tüntetésbe csapnak át.

— Ne lépjenek erre az utra, mondja az orosz külügyminiszter, mert ez nagyon veszélyes ut...

A fenyegetést mindenki megérti, különösen az angolok veszik komolyan és Greynek egyik megjegyzéséből kitiúnik, hogy nagyon aggodik a bécsi hangulat miatt.

A bécsi francia követ azonban kedvezően ítéli meg a helyzetet: A kormány nem enged a szélsőséges elemeknek... az öreg császár befolyása bizonyára elejét veszi az elhamarkodott lépéseknek... a keleti vasútra vonatkozó tárgyalások Belgrádban folytatódnak, ami megnyugtató jel... Tehát Belgrád és Bécs között még július első napjaiban zavartalanul folytak a gazdasági és technikai természetű tárgyalások. A franciák azonban nagyon biznak a magyarokban, részletesen foglalkoznak a jelentések Tisza mérséklő magatartásával.

Teljes egészében közlik Tisza beszédét, amelyet a budapesti képviselőházban Andrássy Gyula beszédére mondott és kijelentette, hogy oktalanság volna a magyarországi és horvátországi szerbeket a merénylet miatt vádakkal illetni.

A tőzsdepánik

Annak ellenére, hogy Tisza szerepét jól látja a francia diplomata, élesen látja a hátteret is. Érdekes, amit Budapest hangulatáról ír: „Mindenki békét akar, Tisza mérséklő beszédekét és nyilatkozatokat tesz, az újságok békés hangon írnak — a nagyközönség azonban a háboruban hisz. A kormánynak minden ferdítése, hogy megnyugtassa a kedélyeket, nem járt sikerrel, a városban fantasztikus hírek cirkálnak.

A tőzsde is kalandos jelentések hatása alatt áll: a magyar koronajáradék árfolyama 96 koronáról 78,25 koronára zuhant.

Kár, hogy a jelentés nem mondja meg, hogy a budapesti tőzsdekrach nem kalandos hírek hatása alatt következett be, hanem a bécsi tőzsde pánikhangulatának hatása alatt. Köztudomású, hogy a bécsi tőzsdepánik ezekben a napokban sokkal nagyobb méreteket öltött, mint akár az 1873-as, akár pedig az 1895-ös nagy krach. Érdekes, hogy milyen hatással van a világ eseményeire a véletlen. Julius 14-én irtózatosszélvihar tombolt, amely tönkretette a táviróhálózatot és megszakította az összeköttetést a külfölddel. Azonnal elterjedt a hír, hogy Belgrádban összerombolták a követségi palotát és a követ elmenekült. Ez persze nem volt igaz, de Bécsben és Budapesten elhitték — s ez a vaklárma okozta először a bécsi, majd a pesti tőzsdekrachot.

Tisza harca a békéért

Közben Németországra is átsapott a háborús hangulat, a berlini tőzsde is izgatott. A berlini orosz katonai attasé kénytelen sürgősen elhagyni állomáshelyét, mert kémkedési ügybe keveredett. A berlini francia követ hangja egyáltalában nem bizakodó: Ha Ausztria demarsot intéz Szerbiához, — írja, — akkor Németország támogatni fogja s nem hajlandó játszani a közvetítő szerepet. Néhány nappal később már arról ír, hogy a hármasszövetség tagjai mozgósítás nélkül is 650 ezer embert tudnak fegyverbe állítani. Ugyanezen a napon éjfélkor még egy jelentést küld:

„Igen bizalmas. Ugy értesülök, hogy Németországban a mozgósítást megelőző utasítások megtörténtek, úgy, mint 1911-ben és 1912-ben. Ezt fenntartással közlöm.”

Julius 22-én már egyedül Tiszában biznak a franciák. A bécsi francia követ erről a napról ezt jelenti a Quai d'Orsaynak: „Állítólag nyolc hadtest készen áll.

Már csak Tisza áll a béke oldalán nagyon nyugtalanítja a horvátországi agitáció és mindenáron békére akarja inteni a harcias elemeket. Ma tartandó beszéde állítólag nagy jelentőségű lesz.”

A francia dokumentum-gyűjtemény július 23-án ér véget, az utolsó jelentés így hangzik: „Négyheti nyugalmi időre lehet még számítani.”

SPORT KÖZLÖNY

Fair keretek között igazi futballpropaganda volt a Középeurópai Kupadöntő

— Megérdemelten nyert az Austria —

Prágából jelentik: Amit senki sem várt, bekövetkezett. Az Austria prágai talajon, saját közönsége előtt verte meg a Spartát. Ez a győzelem 60.000 néző, a játékosok és számtalan vezető szakember egyhangú nézete szerint, teljesen megérdemelt volt. Az Austria az egész mérkőzés folyamán egyes részeiben és mint együttes is felülmúlta a csehszlovák bajnokcsapatot, a KK tavalyi győztesét.

A döntő legnagyobb sikere mégis az, hogy teljesen fair keretek közt zajlott le elejétől végig. Semmi zavaró momentum nem kísérte ezt a 90 percig tartó grandiózus küzdelmet. Sindelar bebizonyította, hogy jobb irányító, mint Braine. A híres Sparta-középcsatár csak árnyéka volt önmagának. Már pedig ha Braine-nek rossz napja van, szétesik az egész Sparta-csatársor s a túlterhelt fedezet- és hátvéd sor előbb-utóbb kapitulálni kénytelen a jobb ellenfél előtt. Így volt ez vasárnap is. Az agyonfavorizált Sparta azt hitte, hogy küzdelem nélkül is meg lehet nyerni a nagy csatát. Tévedett. Az Austria ezzel szemben egy klasszissal jobb játékkal nyerte meg a prágai közönséget annál, amit a Slavia ellen produkált. Nem használt a Spartának az sem, hogy hangulatkelés céljából a Csekké Slovo délutáni kiadása, a Telegráf nyílt levélben felszólítja az Austria vezetőségét, hogy válogatott hátvédje, Sesta játsszon Prágában tisztességesen, nehogy valami kellemetlen incidens előidézője legyen. Sesta szót fogadott. Egyike volt a legfibrebb, egy egyben a legjobb játékosoknak is. Ragyogóan játszott az Austria, mindvégig tisztességes, lovagias eszközökkel, de ugyanezt kell mondani a Spartáról is. Csakhogy az Austria volt most az a csapat, amely végig ur volt a

pályán. Eleinte óvatosan a W-formációval kezdte, de később, amikor látta, hogy a Sparta nincs legjobb formájában, nem ragaszkodott mereven e formációhoz.

A második féldőben az Austria állandóan csak négy csatárral játszott elől, a fiatal Jerusalemet a balszélsőből visszavonta a fedezet-sorba, de éppen ennek a játékosnak óriási teljesítményét bizonyítja, hogy a döntő pillanatban megint a kapunál termett és ő volt az, aki Rieger jobbszélsőnek egy előrevágott hosszú passzából szerezte meg az egyetlen, de egyben sorsdöntő gólt.

Érdekes, hogy különösen a második féldőben az Austria legjobb csatára, a jobbösszekötő Stroh, volt minden támadás előkészítője, amint azonban a Sparta kapujához kerültek, ő is, a többiek is, majdnem rendszeresen egészen Vierternek, a balszélsőnek adták ki a labdát, aki így állandóan munkában volt és meleg helyzeteket teremtett a Sparta kapuja előtt. A Spartának szerencséje, hogy kapusa, Klenovec remek napot fogott ki és egymásután háritotta el a veszélyesebbnél-veszélyesebb helyzeteket. Így is két Austria-gólt érvénytelenített Barlassina. Igaz, az egyik lesgől volt, a másiknál meg Stroh szemmelláthatólag kézzel vitte be a labdát Klenovec hálójába. De ezek is jelei voltak az Austria látható fölényének, amely azután Jerusalemmel gyönyörű fejes-góljában kifejezésre is jutott.

Az egész prágai sajtó egyhangúlag elismeri az Austria megérdemelt győzelmét. A KK tizedik jubiláris döntőjének legnagyobb propagandáját mégis az a fair játékmodor biztosította, melynek legjobban örült Meisl Hugo, a KK megteremtője.

Popperné Zizovits Lenke nyerte Bucuresti tenniszbajnokságát

Bucuresti-ből jelentik: A főváros tenniszbajnokságain a női-egyes döntőjét Popperné Zizovits Lenke nyerte, aki 1:6, 6:1 arányban győzte le Wertheimnét.

A férfi-páros középöntőjében Caralu is 5:7, 6:3, 6:2, 6:3 arányban győzött Hamburger ellen.

A vegyes-páros elődöntőinek további két eredménye: Popperné, Hamburger—Bantz, Benedek 7:5, 6:4. Barabássy, Pusztay—Gábor CAC. Schmidt 6:2, 6:0. Középdöntő: Roncea, Réti—Barabássy, Pusztay 9:7, 3:6, 6:2.

Szaniszló ígéretet tett a sportszerű életmódra

Szaniszló II. Zoltán, az AMEFA és az országos válogatott fedezet-játékos, akit — mint ismeretes — sportszerűtlen életmódja miatt klubja legutóbbi meccsén nem szerepeltetett, belátta hibáját és érintkezést keresett az AMEFA vezetőségével, amelynek bejelentette, hogy komoly ígéretet tesz a jövőbeni sportszerű életmódra.

Az AMEFA vezetősége tudomásulvette Szaniszló bejelentését, aki erősen fogadkozott, hogy nemcsak sportszerű és megengedett életmódot folytat, hanem rövidesen eléri tavalyi nagy formáját is.

A munkásklub vezetősége Szaniszlót komoly és őszinte ígérete következtében a jövőben ismét szerepeltetni fogja csapatában, ami az ügy barátságos elintézése szempontjából örömmel regisztrálható.

A magunk részéről is reméljük, hogy Szaniszló II. nemcsak a sportszerű életmódra vonatkozó ígéretének tesz eleget, hanem rövidesen ismét eléri azt a formát, amely őt nemcsak az AMEFA standardcsapatának, hanem a válogatottnak is egyik erősségévé teszi.

O Az Intelegerca szüreti mulatságot rendez. Az agilis Intelegerca sportegyesület szombaton, szeptember 19-én este 9 órai kezdettel, a városligeti polgári lövölde valamennyi helyiségében nagyszabású szüreti mulatságot rendez, mely pompás sikerének ígérkezik. A zenét a kitűnő rendőrzenekar szolgáltatja.

O Leigazolták az „U”-CAO mérkőzést. Az Universitatea tudvalevően megóvta a CAO ellen 3:1 arányban elvesztett meccsét. Kovács szerepeltetése miatt. A nemzeti bálnoki bizottság elutasította az óvást, mert a FIFA-szabályok alapján távirati igazolás is elfogadható és így a mérkőzés 3:1 arányban a CAO javára szerepel.

NYILTER.

Fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk mindenkivel, aki Őt ismerte, becsülte, hogy drága jó apánk,

Kesztenbaum József

életének 86-ik, házasságának 53-ik-évében eltávozott tőlünk. Megboldogultunkat folyó hó 18-án, pénteken délután 5 órakor az izraelita temető halottas házából kísérik örök nyugvó helyére.

Felesége: Kesztenbaum Józsefné szül. Westmann Teréz. Dr. Fái Béla, Fái Hugó, Spieler Ignácné szül. Kesztenbaum Janka, H. Kesztenbaum Boriska gyermekei. Stern Zoltán, Stern Zoltánné szül. Pollák Kató, Pollák Béla, Fái Lili, Fái Pipi unokái. 4381

Szombaton tárgyalja az oradea-i törvényszék a premontrei rendház perét

Megjelent Ghibu is, aki személyesen irányítja az ügyeket

Oradea-ról jelentik: Nagy feltűnést keltett néhány héttel ezelőtt, hogy a premontrei rendház, gimnázium és jogakadémia, valamint a premontrei rend oradea-i szőlőjének telekkönyvi tulajdonjogát Ghibu tanár egyszerű kérésére és egy segédtelevényvezető jelentésére, a román állam nevére irták át. A premontrei rend természetesen megfolyamodta a végzést, amely a jogászörökben kialakult vélemény szerint megváltoztatná az eddigi telekkönyvi jogbiztonsági rendszert, amelynek alapelve az, hogy a mindenkori telekkönyvi birtokos írásbeli beleegyezése, vagy bírósági ítélet nélkül nem lehet a telekkönyvi beírásokat a tulajdonjogra vonatkozólag egyoldalúan megváltoztatni.

Ezen az elven alapszik a felfolyamodás is, amelyet a rend nyújtott be. Információink szerint

a törvényszék második szekciója foglalkozik az ügyel és szombatra tűzte ki a tárgyalást,

amelynek eredményét egész Ardeal kisebbsége nagy érdeklődéssel várja. Az eredménynek igen nagy jelentősége van, úgy egyházpolitikai, mint nemzetközi jogi szempontból is. Ugyanis a Szentszékek kötött konkordátum feltételeibe is beleütközik a telekkönyvi egyoldalú átírás és nem kétséges, hogy az ügynek egyéb következményei is lesznek, különösen egyházi szempontból.

Szerdán megjelent a törvényszéken Ghibu is, aki bizonyára érdeklődve várja, hogyan sikerül a premontreiek ellen beadott kérése.

UJ KÖNYVEK

Falk Géza: Liszt-Breviárium. Liszt Ferenc születésének 125-ik és elhalálozásának 50-ik évfordulóját jelenti az 1936-ik esztendő. A Rózsavölgyi-cég azzal ünnepli meg a magyar zenetudomány kettős jelentőségű jubileumi évét, hogy kiadja a Liszt-Breviárium című könyvet, melynek tartalmát egy mondatban úgy jellemezhetjük, hogy „ebben a könyvben mindaz benne van, amit Liszt Ferencről mindenkinek tudnia kell”. Megírás módja minden nagyképűségtől mentes, élvezetes olvasmány, nem regényes életrajz, hanem egy regényes élet története. Nagy értéke a Liszt-Breviáriumnak Liszt Ferenc magyar nyelven először megjelent végrendelete, amelynek külön érdekessége, hogy temetésénél szerzeményeiből magyar motívum zenét kíván. Falk Géza: Liszt-Breviárium rendkívül lebilincselő módon meséli el Liszt Ferenc szerelmeinek történetét, ismerteti a Liszt-Wagner-barátságot, amelynek termékenyítő hatásaként annyi remekművel gazdagodott a zeneirodalom. A leíró, illetve elbeszélő részben kívül a második részben Liszt zongoraművészi, zene-pedagógiai és zeneszerzői munkásságát ismerteti a szerző és ehhez csatolja Liszt kimagasló műveinek egyenkinti ismertetését és egy jól összeállított Liszt-bibliográfiát is. A pompás kötet illusztrációkkal jelent meg. 280 lap, ára 112 lei, minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál, Cluj, Kérje a Rózsavölgyi-újdonságok teljes jegyzékét.

Schidlöf: Olasz nyelvtan. Schidlöf dr. levélszerinti módszere a kiváló nyelvtudósok a gyakorlati szempontból tökéletes alkotása és abból indul ki, hogy a világnyelvet tanulni szándékozóknak olyan vezérfonalat kell a kezébe adni, amelyben minden benne van, ami szükséges, de egyetlen felesleges szavattal sem tartalmaz. Megállapították, hogy a társalgási nyelvben nem használnak többet, mint közel ezer szót, tehát az 1000 szó módszere ezt a szükséges ezer szót tanítja

Fizessen elő az „Aradi Közlöny”-re!

“OLLA” GUMMI
 „OLLA” Preservatív a legmegbízhatóbb.
 Huszonhat állam egészségét óvja.
 Minden darab többszörösen ellenőrizve.

meg, közben bemutatva az illető nyelvek nyelvtanának legfontosabb szabályait, aminek ismerete nélkülözhetetlen, amellet pedig megtanít pontosan az idegen nyelvek kiejtésére is, úgy, hogy a szók mellé oda teszi mindig magyar betűkkel a szó hangzását is. A Schidlöf dr. módszerével megtanulhatjuk a világnyelvekből a nélkülözhetetlen szavakat, megismerjük a mondat szerkesztés módját, megtanuljuk a kiejtést, megismerjük az illető nyelv gondolkodásmódját, tehát begyakoroljuk a nyelvet teljesen és minden körülmények között elegendő jártasságot szerzünk és mindezt könnyen, csaknem fáradság nélkül, szórakozásképpen. Magyarok számára eddig a négy legfontosabb világnyelvben jelent meg az 1000 szó módszere, a németül, angolul, franciául és olaszul tanulni szándékozók számára, olcsó füzetes kiadásban, úgy, hogy bárki minden megerőltetés nélkül megszerezheti azokat. A nyelvtanokat kiváló nyelvtudósok dolgozták teljesen át a magyarok számára, akiknek neve egymagában a legjobb ajánló levél. Az angol részt dr. Latzko Hugó egyetemi lektor és dr. Germanus Gyula keleti akadémiai tanár, a németet Altai Rezső fővárosi tanár, a franciát és olaszt pedig dr. Honti Rezső tanár irták, akik mind ismert kiváló nyelvészek. Az egyes nyelvtanok tíz füzetben jelentek meg, a magántanulás céljainak megfelelően levélszerinti leckékre felosztva. Ára papírdobozban 224, vászondobozban 264 lei minden könyvkereskedésben vagy Lepagenál: Cluj, Kérje a nyelv- és szótárkönyvek teljes jegyzékét

A szerkesztésért:
Dr. STAUBER JÁNOS
 felel.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Egy apróhirdetés **20 lei.** Minden további ára 10 szóig csupán **20 lei.** :- szó 2 lei. :-

Az apróhirdetések előre fizetendők.

Apróhirdetéseket este **9 óráig** vesznek fel az Aradi Közlöny kiadóhivatalai. Telefon: 151. Főkiadóhivatal: Bulevardul Regele Ferdinand 4.

ALKALMAZÁS

Nős, gyermektelen kertész, ki a kertészet minden ágában járatos, állást keres. Cioban, Str. Negruzzi 10. 4843

Röfös segéd, ki vásárra is járna, azonnal állást kap. Ajánlat Korosog Andor Ineu. 4366

Fräulein für Kinder sucht. Adresse in der Administration. 4380

FBRFHT minden szakácsné kétféle családdhoz azonnalra vagy október 1-re jófizetéssel felvétel. Bul. Reg. Ferdinand No. 9., házmesternél jelentkezni. 4382

Jó fizetés minden szakácsnő azonnalra felvétel. Bul. Reg. Ferd. 9/a. 4385

OKTATÁS

Közölnek zongorárákat adok. (Timkó M. zongoraművésznőnél is tanulom.) Cím a kiadóban. 4386

VÉTEL ÉS ELADÁS

Egy darab alig használt külső autógummi (29-440) és egy drb. kerékhez való eladó. Cím a kiadóban.

Varrógépet és egy kisebb perzsa szőnyeget keresek megvételre. Vörös, Bischof Eliz-palota, II. emelet. 4378

Villany-szerelés és azok javítása
 Villany-műszerek és azok javítása
 Villany-csillárok és azok javítása
 Villany-gépek és azok javítása
 Villany-szerelési anyagok raktára
NAVRÁDI,
 Arad. Str. Metianu. 982

Hordókat, ujakat vagy jó állapotban levőket 6-8 hektókat keresek megvételre. Olmeket a kiadóba kérek.

Hirdessen az 51 éve fennálló „Aradi Közlöny”-ben

Rádióműsor

— Romániai időszámítás. —

PÉNTEK, SZEPTEMBER 18.

Bucuresti. 6.30: Ritmikus torna, rádióhírek, gramofonlemezek háztartási és gyógyászati tanácsok. 13.30: Időjelzés, vizállás, tőzsde, kulturális közlemények, sport. 13.40: Déli hangverseny. 14.15: Hírek. 14.30: Könnyű zene gramofonlemezek. 15: Utolsó hírek. 19: Időjárás, gabonatőzsde. 19.04: A Sibiceanu-zenekar tanczenéje. 20.15: Dragoş Vrănceanu előadása. 20.35: Különböző hangszerek zenéje. 21.05: A könyvtérjesztésről. 21.20: Donizetti: „Lamermoori Lucia” opera. Az első felvonás szünetében (22.02-22.13) aktuálítások, a másodikban (22.50-23.05) hírek, sport 23.45: Hírek a külföld számára. 23.55: Hírek.

Budapest I. 7.45: Torna. Utána: Hanglemezek 8.20: Ftrend. 11: Hírek. 11.20: „Időszerről szemle”. (Felolvasás.) 11.45: „Ifjúsági közlemények”. (Felolvasás.) 13: Déli hangverseny. Hanglemezek. Közben kb 13.30: Hírek. 14.20: Pontos időjelzés. hírek. 14.30: Katonazene 15.40: Hírek. étrend 17.15: A rádió diáklőrlőria: 17.45 Pontos időjelzés, hírek. 18: Rapaich Rajmund előadása. 18.30: A rádió szalonzenekara. Közben kb.: 19.10: Sportközlemények 20.05: „Buda és Pest a törökök kifűzetése után”. 20.35 Rácz Alfréd cimbalmozik, zongorán kísér Rácz Aladárné. 21: A bécsi rádióátlomás operaelőadásának közvetítése Verdi: „Alzira”. 23: Hírek. Időjárásjelentés. 23.25: Cigányzenekar. 0.20: Jazz-zene. 1.05: Hírek.

Budapest II. 19.30-19.55-ig: Gyorslőrlőtanfolyam 20-20.10-ig: Tánclémez. 21.20-22.50-ig: „Az ötvenéves szimbolizmus”. 21.55-22.20-ig: Hírek. 22.25-23-ig: Hanglemezek.

Bécs. 8.25-9: Könnyű lemezek. 13: Szórakoztató zene. 16.20: Négykezes darabok. 17.10: Szórakoztató lemezek. 18.30: Stejskal zongoraművész. 23.10: Rádiózenekar. 0.45-2: Tánclémez.

Kassa. 11.05: Lemezek. 18.40: Magyar műsor: Kálmán: Marica grófnő, egyveleg. 19: Rádiózenekar.

Belgrád 7-8: Reggeli műsor. 13: Rádiózenekar. 14.15: Mező Anita énekel.

19: Népdalok. 20.50: Lemezek. 23.20-24: Lemezek.

Deutschlandsender, 7.30: Lemezek. 16.15: Gyermekkar. 17: Szórakoztató zene. 19.30: Grieg ballada. 20: Vegyes lemezek. 21.10: Tarka est. 22: Rádiózenekar. 24: Könnyű zene.

Miláno. 18.15: Táncczene. 21.05: Lemezek. 21.40: Albertelli csejő és Arasich hegedűművész játéka. 23: Zenekari verseny. 23.30: Táncczene.

SZOMBAT SZEPTEMBER 19.

Bucuresti. 6.30: Ritmikus torna, hírek, gramofonlemez. háztartási és gyógyászati tanácsok. 13.30: Időjelzés, vizállás, kulturális hírek, sport. 13.40: Déli hangverseny. 14.15: Hírek. 14.30: Könnyű zene. 15: Utolsó hírek. 19: Időjelzés, időjárás. 19.03: Katonazenekar fűvös-hangversenye. 20: Dr. Ion Cantacuzino előadása. 20.20: Gramofonlemez. 21: Aktuálítások: 21.05: Emil Patrascu mérnök technikai előadása. 21.20: A rádió szalonzenekara. 22.30: Hírek, sport 22.45: Jazz-zenekar hangversenye. 23.45: Hírek a külföld számára. 23.55: Hírek.

Budapest I. 7.45: Torna. Utána: Hanglemezek 8.20: Ftrend. 11: Hírek. 11.20: „Kossuth Lajos életéből”. (Felolvasás.) 11.45: Felolvasás 13: Déli hangverseny. 13.05: Szórád Ferenc énekel, zongorakísérettel. 13.40: Hírek. 14: Szimfonikus zenekar. Közben kb.: 14.15: Pontos időjelzés. 15.40: Hírek. étrend. 17.15: Harsányi Olzi mesél. 18: Sándor György zongorázik. 18.30: Közvetítés a mátyásföldi repülőtérről. 19.10: Radics Béla és cigányzenekara. 19.50: Szép Ernő csevegése. 21.20: Rella Gabriella énekel. 21: „Vége a vakációnak”. Vidám óra. 22.10: Hírek. 22.30: A rádió szalonzenekara. Közben kb.: 23: Időjárásjelentés. 23.55: Tánclémez. 1.05: Hírek.

Budapest II. 18.30-19-ig: Kamarazene. 19.10-19.40-ig: „Olasz kisvárosok”. 19.50-20.20-ig: Cigányzenekar. 20.25-20.55-ig: Mezőgazdasági felőra.

Bécs. 8.25-9: Filmlemez. 11.30: Parasztzenekar. 13: Szórakoztató zene. 20.10: Szórakoztató lemezek. 0.45-2: Tánclémez.

Belgrád 7-8: Reggeli műsor. 13: Rádiózenekar. 18.20: Népdalok. 19.30: Dimitrijevic Milan hegedű. 21: Vidám est. 23.20: Vendégülöi zene. 24-0.30: Tánclémez.

HUNGARIA

Nagyszálloda

BUDAPEST.

a Dunaparton. Előkelő otthon! Polgári árak! Táviratelm: „HUNGARIOTELE”.

Legujabb jelentéseink:

Franciaország a leszerelési konferencia összehívását kéri Genfben

— Leon Blum nagy rádióbeszéde —

Párisból jelentik: A „Temps” genfi tudósítója szerint a francia kormány elhatározta, hogy Genfben kezdeményező politikát folytat a fegyverkezési verseny megállítására, a fegyverkezések korlátozása és csökkentése érdekében.

Valószínű, hogy a francia kormány kéri fogja a leszerelési bizottság összehívását. Delbos, francia külügyminiszter nagy beszéd keretében határozott javaslatot tesz majd a leszerelés ügyében.

Illetékes helyen szerzett értesülés szerint a népszövetségi reform kérdésével kapcsolatban a francia kormány még nem szögezte le véglegesen álláspontját. A francia kormány helyesli a Népszövetség gazdasági bizottságának tervét is egy nemzetközi gazdasági értekezletről. Franciaország általában támogat minden olyan eszmecserét, amely a politikai és gazdasági ellentétek enyhítését célozza.

Párisból jelentik: Blum francia miniszterelnök ma este mondta el nagy érdeklődéssel várt rádióbeszédét.

— Franciaország népének nagy többsége ma is szellemében a nagy francia forradalom hagyományából táplálkozik — mondotta a miniszterelnök. — Híve a politikai szabadságoknak, a polgárok egyenlőségének, az emberi testvériségnek. Franciaország nem akarja egyeilen népre sem rákényszeríteni azt az államrendszert, amelyet a legbölcsebbeknek és legszerencsésebbeknek vél és tiszteletben tartja a többi államok szuverenitását.

— Elvetjük az elvekért folytatott keresztelháborúk és a propagandaháborúk eszközt — mondotta Blum miniszterelnök — békében akarunk élni minden állammal, függetlenül attól, hogy milyen belpolitikai rendszer szerint él. Valamennyi békebarát hatalommal karöltve küzdünk a béke demokráta elgondolásáért, amely a feltétlen jog-egyenlőségen alapul. A béke csak egyetemes béke lehet, amint a háboru is egyetemes volna. Egyetlen háborus incidens sem lehetne elszigetelni. Franciaországban ma elvek és tanok állanak szemközt, ez azonban nem Franciaország gyengeségének, hanem éppen az erejének a jele. Válságos pillanatokban, éppen úgy mint bármikor a múltban, a francia nép egységesen lép fel a hazá biztonsága vagy földje védelme érdekében.

— Elvetjük az elvekért folytatott keresztelháborúk és a propagandaháborúk eszközt — mondotta Blum miniszterelnök — békében akarunk élni minden állammal, függetlenül attól, hogy milyen belpolitikai rendszer szerint él. Valamennyi békebarát hatalommal karöltve küzdünk a béke demokráta elgondolásáért, amely a feltétlen jog-egyenlőségen alapul. A béke csak egyetemes béke lehet, amint a háboru is egyetemes volna. Egyetlen háborus incidens sem lehetne elszigetelni. Franciaországban ma elvek és tanok állanak szemközt, ez azonban nem Franciaország gyengeségének, hanem éppen az erejének a jele. Válságos pillanatokban, éppen úgy mint bármikor a múltban, a francia nép egységesen lép fel a hazá biztonsága vagy földje védelme érdekében.

Vorosilov: „Kiméletlenül borzalmas lesz az új háboru”

— A szovjet hadügyi népbiztos feltűnésteltető beszéde Kiewben —

Moszkvából jelentik: Vorosilov marsall Kiewben 150.000 munkás előtt beszédet mondott és ebben a következőket jelentette ki:

— U. R. S.-nek és különösen Ukrajnának sok ellensége van, akik romba akarják dönteni a mi virágzó hazánkat. Ezek csalódní fognak. Szovjet-oroszországnak 170 millió lakosa van és hadseregünk meg tudja védeni az országot.

Ha bármelyik ellenségünk megtámad, nem-

csak megakadályozzuk abban, hogy a mi területünkre tegye a lábát, de meg fogjuk verni azon a földön, ahonnan a támadást indítja.

Az új háboru kiméletlenül borzalmas lesz, mert olyan harci eszközöket fog használni, amelyeket a múlt háboruk nem ismertek.

Vorosilov ezután a vörös hadsereget és annak nagyszerű technikai felszerelését dicsérte, majd „a béke országának” nevezte a Szovjetet, (Rador)

Megnyilt Bucuressti-ben az interparlamentáris kereskedelmi kongresszus

Talarescu: „A normális gazdasági élet feltétele az általános béke”

Bucuressti-ből jelentik: Ma délután öt órakor nyílt meg a képviselőház üléstermében az interparlamentáris kereskedelmi kongresszus. Az ülést Saveanu képviselőházi elnök vezette. A tanácskozáson husz nemzet képviselteti magát, közöttük Ausztrália és Japán is. Tătărescu miniszterelnök a román kormány nevében üdvözölte a küldöttségeket, mint a nemzetközi béke egyik faktorát.

— Politikai béke gazdasági béke nélkül nehezen képzelhető el. A normális gazdasági élet feltétele az általános béke! Egyik nép nyomorúsága a másikat vonja maga után.

Végül a miniszterelnök a király nevében üdvözölte a konferenciát. A miniszter beszéde után valamennyi delegációnak vezetője szólalt fel.

Romantikus vallomás Kenyeres Kaufmann Miklós ügyében

A beliu-i rabbi szerint 30 évvel ezelőtt, éjszaka egy parasztasszony hozta házához a gyermeket — Szülői áldozatkészség

Budapestről jelentik: Kenyeres-Kaufmann Miklós volt képviselő ügyében ma érkezett meg a román hatóságok kihallgatási jegyzőkönyve, amelyet Kenyeres szüleinek, a beliu-i rabbinak és feleségének, továbbá az Ocna-sugatani főjegyzőnek valómásáról vettek fel. A jegyzőkönyvek igen érdekesek és sok helyen drámai hangok. A beliu-i rabbi azt vallotta, hogy

30 év előtt egy ismeretlen parasztasszony ének idején hozta hozzájuk a csecsemőt. A parasztasszony elmondta, hogy a gyermek előkelő család sarja, amelynek érdeke megköveteli, hogy a gyermek távol legyen tőle. Kérte őket, hogy fogadják magukhoz, neveljék

fel és a parasztasszony ugyanakkor nagyobb pénzösszeget adott át. A titokzatos parasztasszony azóta nem is jelentkezett. Így a gyermek eredetét sohasem tudták meg.

A rabbi felesége is hasonló vallomást tett, de ezt a két vallomást erősen lerontja a többi tanu előadása. Az Ocna-sugatani főjegyző kijelentette, hogy egyetlen szó sem igaz a vallomásból és itt csak szülői szeretet vezeti az öreg házaspárt ahhoz, hogy gyermeküket megtagadják, amikor annak a látszatnak adnak kifejezést, hogy gyermekük keresztény szülőktől származott. A budapesti ügyész az iratokat a vádtanácshoz terjeszti, amely dönt a továbbiak felől.

Különleges vérmérgezést kapott Titulescu volt külügyminiszter

Saint-Moritzból jelentik: A ma délutáni orvosi konzilium Titulescu volt külügyminiszter betegségeként nem maláriát és vérszegénységet, hanem egy különös vérmérgezést állapított meg, amelynek természetét az orvosok még nem tisztázták. Repülőgépen vérpróbát küldtek Párisba, analízis céljából. Ma este újabb vértömlesztést hajtottak végre, amelyhez Titulescu magántitkára, Nemisor, szolgáltatta a vért. (Rador)

Bonyodalmak

az új római francia nagykövet kinevezése körül

Párisból jelentik: Franciaország római nagykövete, Chambrun, nyugalomba vonult és a kormánynak új meghatalmazott minisztert kellett küldeni Rómába. A párisi lapok azt írják, hogy

az olasz kormány csak úgy adja hozzájárulását az új követ kijelöléséhez, ha megbízólevele „Olaszország királyának és Abesszini császáranak” lesz címezve.

A francia külügyminiszterium most egy közvetítő megoldást keres, amely a kívánság által történt nehézségeket áthidalja. (Rador)

Kína ismét meghátrált Japán előtt

Tokióból jelentik: A Domei-iroda jelentése szerint Kína tokiói nagykövete ma megjelent Arita japán külügyminiszternél, akinek bejelentette, hogy a kínai 19-ik hadsereg visszavonul Pakhoi területéről, a város kiürítése azonban több napot vesz igénybe. A külügyminiszter örömmel vette tudomásul a kínai bejelentést, amelynek következtében elsimult a fenyegető incidens.

Szabadon választhatják tanáraikat az egyetemek

Bucuressti-ből jelentik: A folyamatban levő rektori tanácskozás az egyetemek autonómiájára vonatkozólag úgy döntött, hogy a jövőben az egyetemek szabadon választhatják meg a tanárokat. Adminisztratív tekintetben minden egyetem a közoktatásügyi miniszter hatáskörébe tartozik. Megállapodtak továbbá abban, hogy az egyetem autonómiájának a betartását a dékánátus mindenkor ellenőrizheti. Ugy döntöttek ezenfelül, hogy az egyetemi tanároknak abban a városban kell lakniuk, ahol a katedrájuk van.

Újabb győzelmeket arattak a spanyol felkelők

Sevillából jelentik: (Rador.) A rádióállomás jelenti: A nemzeti csapatok elfoglalták Andaluziában Becerot és Rondát. Madridban attól tartanak, hogy Mola tábornok csapatai meglepetésszerűen fognak bevonulni Madridba. A Talavera—Arenas—San Pedro vonalon 20.000 főnyi csapatot vontak össze a felkelők.

Burgosból jelentik: Franco tábornok jelenti, hogy csapatai elfoglalták Rondát, miután előzőleg repülőgépekről bombázták a város kaszárnyáit. A kormánycsapatok elmenekültek a városból és a környékbeli falvakban kerestek védelmet. Ronda megerősített hely, amely uralja Malagát és így

elkerülhetetlen Malaga elestének megakadályozása.

A bevonuló felkelő csapatokat a lakosság óriási lelkesedéssel fogadta. Oviedo körül 15 kilométeres körzetben elkeseredett harc folyik, leginkább kézitusa. A felkelők gyorsított menetben küldenek hadoszlopokat az Oviedo körülrzárta segítségére. Ezek a csapatok már elfoglalták Paviát, Cornelast és Gravot, valamint Trubiát, ahol ágyugyár van. A kormánycsapatok állásait mindenütt szuronyrohammal foglalják el.

Hir szerint Burgosban letartóztatták Knikebocker ismert amerikai újságíró.